

SVEIKATOS KLAUSIMAI

NAKTINIS KOJŲ MĖŠLUNGIS

JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

Daugeliui iš mūsų jie yra gerai pažįstami. Kai ramiai miegant, staiga skausmas perveria koją ir prikelia. Jei tamsta taip varginti, turi daug kompanionų, — net 70 proc. suaugusiųjų, 50 metų sulaukusių, taip negaluoja.

Kas yra tokie mėšlungiai?

Mėšlungis — staigus, nenoromis atsirandęs blauzdos raumenų susitraukimas naktį ar esant ramumoje. Toks negrūmas gali tęstis keletą sekundžių ar net ir 10 minučių. Jis gali stiprumu įvairuoti (linger). Mėšlungis gali atsirasti kiekvienam, bet dažniausiai vargina pusamžio sulaukusius ir vyresnius.

Naktinį mėšlungį nemašy kime su neramiomis kojomis, kurios apimsta pavaikščiojus ar judinant. Tokios kojos nesukelia mėšlungio ar skausmo.

Kas sukelia mėšlungį?

Niekas nežino jo atsiradimo priežasties. Daugumoje nėra ypatingo sužadintojo. Kartais tokį mėšlungį sužadina pertempti raumenys, netvarka kojų sudėtyje, kaip plokščia pėda, stovėjimas ant cemento, užsisedėjimas, negeras kojų laikymas sėdint ir išsekimas, negeriant pakankamai naudingų skysčių, kaip Jauniaus (žaliosios) arbatos. Rečiau mėšlungis atsiranda sergant cukralige, Parkinsono liga, mažakraujyste, sumažėjus cirkuliacijai kraujyje, esant gužui ir kitoms liaukoms netvarkoje ir po kai kurių vaistų.

Kaip saugotis mėšlungio?

Šitaip šešeriopai tolinamas mėšlungis:

1. Gerk naudingo skysčio (Jauniaus arbatos ir kitokio) mažiausiu po 8 puodelius kasdien.
2. Ištempk blauzdas keletą kartų per dieną.

Stovėk 30 colių nuo sienos. Laikyk kulnis ant grindų, pasilenk, rankas padėk ant sienos ir palengva judink plaštakas aukštyn, kol patogiu.

Laikyk ištiestas rankas pusę minutės. Atsileisk.

Pakartok 1-3 kartus.

Kasdien kartok taip iš ryto, prieš vakarienę ir prieš atsigulant.

3. Prieš atsigulant pavaiziuok vietinui dviračiu keletą minučių. Ypač, jei dieną nesidarbuoji.

4. Lengvai užklok pėdas, kad pirštai ir kojos nebūtų žemyn nulenktos miegant.

5. Kas savaitę mankštinkis, įtempdamas ir stiprindamas raumenis.

6. Dėvėk tinkamą kojų apavą.

Trejopai atsikratyk mėšlungio

Kai mėšlungis surakina, šitaip elkis:

1. Pašokinėk, vaikščiok ar primink skaudamą koją ir tada pakelk ją.

2. Ištiesk koją ir sulenk pėdą kelio link. Pagriebk pirštus ir lenk juos kelio pusėn. Turi jauti blauzdos raumenų įtempimą.

3. Imk karštą dušą ar šiltą vonią ar su maišeliu ledų masuok sušalusius raumenis.

Kai mėšlungis nesiliauna

Nuolatinis ar stiprus mėšlungis tvarkomas vaistais. Vietoje su receptu gaunamu Quinidine sulfate ir daug negėrimų sukeliančio, naudok pakaitalus; vitaminą E, diaphenhydramine hydrochloride, paprastus raumens atpalaiduojus, kaip Equanil, Miltown, verapamil hydrochloride (Calan, Isoprin, Verelam), chloroquine phosphate (Aralen Phosphate) ir hydroxycycloquine sulfate (Plaquenil Sulfate).

Šaltinis: Postgraduate Medicine, February 2002

Labdaros akcija Švenčionyse 2002 m. vasario 27 d. Pirmoji iš kairės: Zofija Gudellienė, pirmoji iš dešinės — Grazina Landsbergienė.

TRAGEDIJA NEW JERSEY

Amerika! Amerika! Svajonių ir turtų šalis. Čia reikia tik atvykti, išlipti iš lėktuvo ir praturtėti. Kiek daug vilties šis kraštas suteikia imigrantams! Kiek vargo jų laukia ir kiek širdgėlos, vienuolės. Istorių daug. Kai kurios iš tikrųjų sėkmingos, bet didesnė pusė yra įklimpimas ir sunkų imigrantišką gyvenimą — grūdimasis prastuose, bendruose butuose, sunkūs fiziškai arba morališkai slegiantys darbai.

Su didelėmis viltimis užsidirbti atvyko į Ameriką Algis T. iš Džukijos. Metus dirbo šen ir ten, skirtinguose statybų darbuose pas lenkus. Jautėsi vienišas. Skambino žmonai, kaip jam sunku, kaip pasiilgo jos ir savo dviejų mergaičių. Ji jau ruošėsi atvykti, kad jam padėtų. Bet šis planas, kaip ir daug planų gyvenime, neišsipildė.

Balandžio 17-tą dieną netikėtai karščiai užklupo rytinį pakraštį. Temperatūra pakilo iki 97 F. Algis T. dirbo prie statybų. Draugai pareiškė, kad jiems per karšta, ir pameitė darbą. O jis dirbo toliau. Pradėjo svaigti galva. Ėjo ieškoti pavėsio. Svyravo ir pagaliau griuvo be sąmonės. Dar kiti draugai bandė jį atgaivinti, bet, pamatę, kad nesugeba, pašaukė greitąją pagalbą. Nuvežė į ligoninę su 108 F kūno temperatūra. Numušė karštį,

bet Algis T. jau gulėjo be sąmonės ir be vilčių atsigausti. Po keturių dienų, atjungtas nuo visų gyvybę palaikančių aparatų, Algis T., 39-erių metų amžiaus vyras, mirė.

Jis nespėjo atsisveikinti su žmona, nebematė savo mylimų mergaičių. Vietoj pinigų ar turtų jo sulaukė jo pelenų dėžutės. Jos liko vienos — žmona be vyro, mergaitės be tėvo. Kieno kaltė? Tikrai ne jo. Likimas? Galima ir taip priimti. Tai yra nepalankių aplinkybių sudėtis. Lietuvoje sunku gauti darbą. Darbai su protekcijomis. Dauguma fabrikų parodo ti svetintautiams. Lietuviai yra pasidaryę pigi darbo liaudis svetimiems. Kodėl? Kodėl lietuviai, atgavę nepriklausomybę, turi dirbti svetimiems. Vienas vokietis protinai išsireiškė — „Jūs, lietuviai, tokie darbštūs, kodėl jūs dirbate kitiems?“ Ar ne Lietuvos valdžios pirmoji atsakomybė priežiūrėti ir globoti savo piliečius? Argi jie nėra svarbiausias Lietuvos turtas? Lietuva vejasi Ameriką — visokiomis naujovėmis ir neišvengiamais blogais pakeitimais ir neatsižvelgia, kad tai yra maža šalis su didžiausiu turtu — savo žmonėmis, kuriuos reikia išsaugoti. Bet valdžia galvoja apie didelius siekius ir užmiršta savo pirmą atsakomybę.

Kodėl mes turime reaguoti

į šią tragediją? Juk tai tik vienas, eilinis žmogus, kuris žuvo bereikalingai. Algis T. yra simbolis tos naujos Lietuvos nevilties. Paradoksas. Ten, kur turi klestėti laisvė ir gerovė, eiliniai žmonės patiria nusivylimą ir neviltį.

Mus pasiekė ši istorija, ir mes, Lietuvių Bendruomenė New York, apsiėmė rinkti pinigus, New Jersey Lietuvių Bendruomenės dalinys tvarkė mirties reikalus. Pradėjau skambinti į visokias bendroves. Nė viena nepadėjo. Visos atsakė, o iš vienos, po beveik mėnesio, dar negavau atsakymo. Kreipiausi į žmones, ir jie atsiliepė — po 100 dol., po 50 dol., po 20 dol., po 10 dol., po 5 dol., net ir po 1 dol. — mūsų DP, senieji Vyčiai, naujai atvykę. Paremsime Algio T. žmoną, mergaites, kad jų skausmas nebūtų toks aštrus, kad jos žinotų — mes jas laikome mūsų didžiosios lietuviškos visuomenės dalimi. Padėdome humaniškumą ir užuojautą.

Jei kas norite paremti šią nelaimingą šeimą, prašome siųsti čekius: „Lithuanian American Community“ 82-32 Bell Blvd, Hollis Hills, NY 11427. Mes persiųsime į Lietuvą.

Dr. Giedrė Kumpikas
JAV LB NY apygardos pirmininkė

klaustųjų. IV vietoje — Naujosios demokratijos partijos pirmininkė Kazimiera Prunskienė. (BNS)

* Opozicinės Tėvynės sąjungos-konservatorių frakcijos narys Jurgis Razma siūlo panaikinti naujame Šilumos ūkio įstatymo projekte numatą įvesti abonentinį mokėstį už šilumą. „Vyriausybė šituo projektu faktiškai pasiskėsino iš skurdžiausių gyventojų šeimų paimti dvigubai daugiau pinigų“, sakė konservatorius. Jo teigimu, valstybė nekompensuos mažas pajamas gaunantiems gyventojams nuolatinio mokesčio, nes jis neviršys kompensuojamos sumos. (BNS)

* Tekstilinių dailininkų gildijos galerijoje buvo surengtos neįprastos varžytinės, kur dalyviai varžėsi dėl neigalių vaikų rankomis sukurto daiktų. „Tokia neįprasta forma pasirinkta, siekiant pakeisti visuomenės požiūrį į filantropiją“, sakė šio renginio sumanytoja, VDU Kauno „Rasos“ gimnazijos mokytoja Rita Kaunelienė. Jos pastangomis prieš dešimt metų suburta jaunimo grupė „Atjauta“ teikia paramą neigaliams bendraamžiams. (BNS)

* JAV bendrovė „Rosemount Holdings LLC“ įsigijo 16.49 proc. higieninio ir gofravimo skirtos popieriaus gamybos bendrovės „Naujieji Verkiai“ akcijų. (BNS)

* Ugniagesių automobiliai pirmadienį buvo išskubėję gesinti gaisro Prezidentūros pastate Vilniuje, tačiau tarnautojai patys numalšino liepsnas. Prezidentūros kėlinio III aukšte degė valytojos kambarelis, iš pastato veržėsi atrių dūmų kamuoliai. Kilus gaisro pavojui, kėlinio darbuotojai buvo paprašyti iš-eiti iš patalpų. Įvykio metu prezidentas Valdas Adamkus dirbo su dokumentais savo kabinetu, jam pavojus nebuvo iškylęs. (BNS)

* Lietuvos kaimo sodybose pirmąjį šių metų ketvirtį svečiavosi 17,100 žmonių, arba 86.3 proc. daugiau nei tą patį 2001-ųjų laikotarpį, kai kaimo turistų buvo 9,180. (BNS)

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mazindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant i Lietuvą:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė
Administratorius — Valentinas Krumpis
Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius laisvo nuožūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas: administracija@draugas.org
redakcija@draugas.org
rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkius dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Tel. 708-422-8260

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos — chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-337-1285

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave., Ste. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

MARIUS KATILIUS, M.D.
CHIRURGAS
Trūkio, tulžies pūsles, krūties, žarnyno, endokrinologinė ir laparoskopinė chirurgija.
300 Bamey Dr., Suite A
Joliet, IL 60435
Tel. 815-744-0330
lietuviškai 815-744-8230
www.centerforsurgeryandbreasthealth.com

Bažnyčios varpas paskelbė apie Vilniaus Kalvarijų atkūrimą

Atkelta iš 1 psl.

Vilniaus Kalvarijų Kryžiaus kelias, tiksliai atkartojantis Kryžiaus kelią Jeruzalėje, buvo įrengtas 1667 metais Vilniaus vyskupo Jurgio Bialozaro pastangomis. Per Sekmines čia suvažiuodavo, sueidavo po keliolika tūkstančių piligrimų. Sovietinės okupacijos laikais buvo bandoma sunaikinti šią gražią ir prasmingą tradiciją. 1962 m. buvo išsprogdintos beveik visos Kryžiaus kelio koplyčios. Liko tik keturios, esančios artimiausiai bažnyčios.

1990-aisiais, Lietuvai atgavus nepriklausomybę, pradėti koplyčių atstatymo darbai.

Vilniaus Kalvarijų Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčia ir Kryžiaus kelio koplyčias numatoma paskelbti kultūros paminklu. Ši vietovė yra Verkių regioninio parko teritorijoje, parko administracija rūpinasi Kryžiaus kelio aplinka.

„Jukos“ nori garantijų „Mažeikių naftai“ teikiama paskolai

Atkelta iš 1 psl.

Šią savaitę vyksiančiose tris savaites derybose Vyriausybė sieks mažinti valdžios finansinius išpareigojimus „Mažeikių naftai“, nes jos dalis, įmonėje investavus „Jukos“, gero kaimo sumažės.

Šių metų valstybės biudžete patvirtintas naujai pasirašomų valstybės garantijų limitas — 100 mln. litų.

„Sprendimas priimti naujus finansinius išpareigojimus nėra lengvas — Vyriausybė, būdama didžiausia „Mažeikių naftos“ akcininke ir kreditorė, neturi jokių garantijų, kad investuotos lėšos bus atgautos“, sakė finansų maklerio įmonės „Jūsų tarpininkas“ žinovas Vytautas Plunksnis.

Trumpai apie viską

* Dėl privalomojo naftos produktų atsargų kaupimo susikurtų Vyriausybės ir Seimo Ekonomikos komiteto pozicijos. Vyriausybė laikosi Seimui pateikto atsargų kaupimo varianto, kuris, Ūkio ministerijos skaičiavimais, daugiau kaip 100 mln. litų brangesnis nei parlamentarų siūlomas. Privalomasis degalų ir mazuto atsargų Lietuva turi kaupti pagal Europos Sąjungos (ES) reikalavimus. (LR, ELTA)

* 1895 metais gimusi Lietuvos gyventoja įsigijo „Hansa-LTB“ platinamą „Visa“ mokėjimo kortelę. Vilniuje gyvenančiai 107 metų Valerijai Vaitkieniui įsigyti kortelę patarė 67 metų dukterėčia. „Tikslios statistikos nėra, tačiau manoma, kad tai vyriausia mokėjimo kortelės turėtoja Lietuvoje, o gal ir visų ribų. Sunkiai vaikstanti senolė pagėdavo tokio sąskaitos tvarkymo būdo, kad nereikėtų dažnai vaikščioti į banką“, teigė banko atstovas. V. Vaitkienė sakė nepiratinanti pinigų tūpymui „kojinėje“ ir visada naudojosi banko paslaugomis. Kortelę klientei namuose įteikė „Hansa-LTB“ valdybos pirmininko pavaduotojas Dalius Kaveckas sakė,

kad V. Vaitkienė galėtų būti pavyzdžiu visiems, bijantiems naujų ir šiuolaikiškų technologijų. (BNS)

* Rublinių santaupų savininkai griebiasi drastiškų priemonių, kad vietoj nuvertėjusių sovietmečio pinigų jiems būtų grąžinta tokia pat suma litais. Indėlininkai degina ar kitaip niokoja savo turtą, apsimeta invalidais ar jų slaugytojais — taip bandoma patekti į privilegijuotųjų, kuriems indėliai grąžinami be eilės, grupę. (LR, ELTA)

* Savaitgalį vykusioje Kauno miesto dienos šventėje budėjo policijos pareigūnai stebėjęsi, kaip greitai kauniečiai išmoko linksminis. Nors renginiai vyko iki trijų valandų ryto, neužregistruota jokių rimtesnių įvykių ar nusikaltimų. „Jau nebėra tokių problemų, su kuriomis susidurdavome prieš 3-4 metus“, — tvirtino šventės metu būdę mobiliosios kuopos pareigūnai. Jie dar nepamena, kad tokio masto renginiuose būtų buvusi panaši tvarka. (KD, ELTA)

* Dar neįsibėgėjus lengvatinių kreditų dalyboms, nekilnojamojo turto žinovai jau numato būsto kainų augimą. (R, ELTA)

Su klausytojais ir žiūrovais Vilniuje atsisveikino 15-tasis televizijos konkursas „Dainų dainelė 2002“. Gegužės 18-ąją Nacionaliniame operos ir baleto teatre buvo surengtas baigiamasis laureatų koncertas. Dėl laureatų vardų Lietuvos vaikų ir jaunimo centro scenoje nuo kovo 3 iki balandžio 21 d. varžėsi 1,500 dainorėlių iš 11 Lietuvos apskričių ir miestų. Michailo Raškovskio (ELTA) nuotr.

* Palankiausiai vertinama visuomenės veikėjų lentelės viršūnėje toliau lieka prezidentas Valdas Adamkus, o socialdemokratų vadovas, premjeras Algirdas Brazauskas praranda visuomenės pasitikėjimą. Apklauso duomenimis, V. Adamkus remia 69.7 proc. žmonių. II vietoje — Lietuvos krikščionių demokratų vadovas Kazys Bobelis, kurį remia 63.3 proc. apklaustųjų. A. Brazauską palankiai vertina 48.1 proc. ap-

Antradienį Lietuvoje prasidėjo brandos egzaminų sesija. Abiturientai ir kiti kandidatai laukys pirmąjį pasirinkamąjį egzaminą — matematiką. Ši populiariausia egzaminų planuoja laikyti per 37,500 moksleivių. Svetimiečių mokytojų duomenimis, brandos egzaminus šmet laikys 45,970 kandidatų. Valstybinius brandos egzaminus planuoja laikyti beveik 27,000 kandidatų, iš jų beveik 1,500 — ankstesnių laidų abiturientai. Kęstutis Vanaga (ELTA) nuotr.

AR LIETUVAI REIKALINGA TAUTINĖ KULTŪRA

Mintys Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dienos proga

VIDMANTAS VALIUŠAITIS

Athelta iš 1 psl.

10,000 egzempliorių tiražas sovietų laikais būdavo laikomas nedideliu, knygos ėjo 20,000-25,000 ir didesniais tiražais, o vis tiek populiariausias ne visiems pavykdavo nusipirkti. Neužtekdamo. Būdavo rašoma daug kritikų ir recenzijų, bet labiausiai pirkdavo tas knygas, apie kurias kritikai tylėjo ar arba jas peikė.

Kai Atgimimo priešaušry buvo paskelbta 120 tomų „Pasaulinės literatūros bibliotekos“ prenumerata (pirmas ir vienintelis bandymas nuosekliai bei sistemingai pristatyti pasaulinės literatūros paveldą lietuviškai sovietų laikais), prie knygynų žmonės rinkosi iš vakaro, kad ryte, knygų prekybos įstaigoms pradėjus veikti, jau stovėtų kaip galima artčiau durų ir galėtų būti tikri, jog laukiamų knygų rinkinį garantuotai užsitikrins ir savo daliai.

Milžiniškos eilės prie bananų, knygų, konservuotų žirnių, lenkiškos arba jugoslaviškos gamybos šliurių, vietnamietiškos konservuotų ananasų ar moteriškų kofinų buvo sovietinės tikrovės dalis, išnyrantį dabar jau vien atmintyje kaip gūdus gyvenimo nuosprendis. Šiandien galima stebėtis ne tiek ano meto visuotinio deficito politinė sistema, kiek žmogaus nuvertinimo mastais, pasmerkus jį nykiai egzistencijai ribotų galimybių ir jų sąlygotų poreikių uždarame pasaulyje.

Žmonės, kantriai stovėję prenumeruojamų leidinių eilėse, šiandien nežino, kur dėti sovietinių laikų knygų, nes jos didelė dalimi staiga tapo balastu — nepatrauklia ir nenaudinga makulatūra. Del lėkšto ideologinio patoso, įkurių ditirambų komunistinei sistemai ir privalomo prieškarinio nepriklausomos Lietuvos kultūros niekinimo, istorijos klaidų, komunistams neparankių asmenybių beatodairiško šmeižimo daugelis to meto knygų — dabartinės civilizacijos horizontų, pasaulio kultūrinės raidos bei tematinės pasiūlos, o taip pat ir šiuolaikinės poligrafijos galimybių akistatoje — tapo nebe-

paskaitomos, nustojo praktinės šviečiamosios bei pažintinės reikšmės ir tapo riboto naudojimo pagalbine priemone istorikams bei kitiems siauros specializacijos ekspertams.

Bet ypač rūpestį kelia tai, kad šio pobūdžio „palikimas“ daliai Lietuvos studijuojančio jaunimo tapo lietuvių kultūros nevisavertiškumo, jos ribotumo ir sekulumo sinonimu.

Atlaisvindami užgriozdintų butų erdves, dalis žmonių sovietų laikais graibstytas knygas „aukoja“ Kaliningrado srities ir Gudijos lietuviams, dalis — kaimo bibliotekoms (jų nebedaug, o ir tos pačios stinga lentynų), kiti — vaduojasi nuo nenaudojimo paveldo už centus jį, kaip sveriamą naudą, atiduodami į popieriaus malimo fabrikus arba naudoja prakurams kolektyvinių sodų nameliuose.

Šią kokybinio civilizacijos lūžio ir lietuvių kultūrinės tapatybės paiešką dramą suvokia ne vien knygų skaitytojai. Literatūros kritikas Algimantas Bučys, vienas našiausių septynių aštunto dešimtmečio autorių Lietuvoje, prieš kelis metus viešai paskelbė „sudeginęs“ visas savo sovietiniais laikais rašytas ir išleistas knygas.

Kas palieka po prievartos dešimtmečių dirbtinomis sąlygomis stimuliuotos kultūros pelenais ir nuodėgaliams? Kokia knygos dalia nepriklausomybės atgavusioje Lietuvoje, kokie knygos santykiai su skaitytoju šiandien?

Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dienos proga prisiminus praeitį ir palyginus ją su dabartimi apninka dvejos mintys.

Viena vertus, lietuvių kultūros istorijoje niekada anksčiau nebuvo išleidžiama tiek puikių, profesionaliai parengtų, aukštos poligrafinės kokybės knygų, kiek jų išeina dabar. Neužtenka laiko net paviršutiniškai susipažinti su vertingiausiomis, nes užėjus į geresnį didmiesčio knygyną raibsta akys nuo leidinių, apie kuriuos nė sapnuote nesapnuota tais laikais, kai bestseleriais buvo pripažįstami „Sodybų tuštėjimo metas“, „Sakmė apie Južą“ ar

„Dienoraštis be datų“.

Skirtumas tik tas, kad anų laikų bestseleriai būdavo leidžiami 50,000-60,000 egz. tiražais, ne kartą knygų leidimus dar ir pakartojant, o šiais laikais geras knygos tiražas laikomas 2,000-3,000 vienetų. Daugelio knygų išleidžiama tūkstantis ir mažiau, bet ir šie tiražai nelengvai išplatunami.

Antra vertus, aktualūs Lietuvos istorijos veikalai, solidžios politologijos ir religijotyras knygos, grožinės lietuvių literatūros klasikos ir visuotinės literatūros paveldo bei šiuolaikinių autorių tomų, vertingi rašytojų, rezistentų išsivadavimo epochos politikos pirmieji atsiminimai dulkų knygynuose, nesulaukdami savo skaitytojų nei deramo spaudos dėmesio.

Yra įvairių priežasčių sąlygojančių tokią padėtį, tačiau svarbią vietą čia lemia ir mūsų kultūros politika plačia prasme: vadovavimo kultūros sričiai kokybė, intelektualinis pajėgumas nusistatyti kultūros prioritetus, organizaciniai gebėjimai rasti išteklų kultūros plėtrai, visuomenės motyvavimas ir savaveiksmiškumo skatinimas jungtis į platų kultūros proceso vyksmą.

Lietuviai, kaip matyti iš palyginamųjų duomenų, šiandien yra aiškiai per mažai skaitanti ir rašytinio žodžio kultūrą nepakankamai vertinanti tauta. Pavyzdžiui, „Lietuvos ryto“ šokiadienis tiražas maždaug tolygus didžiausio Islandijos dienraščio tiražui. Prisiminus, kad islandų tėra vos trys šimtai tūkstančių, nesunku suprasti, koks yra skaitančių lietuvių ir islandų santykis. Nors šias proporcijas lemia ne vien žmonių išprusimo, bet ir šalių ekonominės gerovės lygis, tačiau tam tikrus visuomenės intelektualinius horizontus panašūs faktai vis dėlto parodo.

Lyginant Lietuvą su Islandija, bet su Estija — vaizdas panašus. Laikraščiai bei žurnalų tiražas, knygų leidimo mastais, kompiuterinio raštingumo kokybė estai mus gerokai pranoksta. Jie tris kartus lenkia mus ir kultūrai skiriamu biudžeto dalimi. Vos 1,1 milijono gyventojų turinti Estija kultūros reikmėms šiemet įstengė surasti 18 mln. Lt, tuo tarpu 3,5 karto didesnė Lietuva — kultūrai tesu krapštė vos 6 mln. Lt. Tai labai iškalbingas faktas.

Estai turi priėmę kultūros kapitalo įstatymą, kuris labai aiškiai numato iš kokių lėšų ir kaip formuojami ištekliai estų

kultūrai. Šis įstatymas jiems leidžia kur kas efektyviau naudoti turimą šalies ūkio potencialą kultūros plėtrai, nepaliekant šios taip svarbios visuomeninio gyvenimo srities priklausomos nuo kultūros valdininkų subjektyvių norų ar jų kompetencijos ribų, kas ypač būdinga Lietuvos kultūros vairotojų. Pavyzdžiui, visai Lietuvos kultūrai šiais metais finansuoti paskyrus 6 mln. Lt, vien Frankfurto knygų mugėi numatyta 4,5 mln. Lt, nors jau dabar spaudoje kilo įvairių kontroversijų dėl tų lėšų ir jų panaudojimo tikslumui.

Dvylika nepriklausomybės metų parodė, kad tieki nesiesiems, tiek kairiesiems Lietuvos politikams kultūra ligi šiol nebuvo ir vis dar nėra reikšminga gyvenimo sritis. Galbūt dėl to, kad iš jos sunku tikėtis greitos naudos — politinės ar ekonominės. Iki šiol kultūros sritis tebėra administruojama ir tvarkoma iš esmės sovietiniam mentalitetui būdinga inercija, kai būdavo tenkinamasi gautų biudžeto lėšų „tikslingu“ išdalijimu, mažai rūpinantis apie šių investicijų efektyvumą bei grįžtamąjį poveikį visuomenei.

Šiuolaikinei kultūros vadybai būdingo požiūrio į kultūrą, kaip svarbios sąlygos visuomenės kokybinei kaitai, taip pat iniciatyvų bei priemonių skatinti pačią visuomenę įsitraukti į kultūros proceso tėkmę ir sudaryti palankesnes sąlygas kultūros produktų platesniam vartojimui, vis dar aiškiai stokoja.

Kaip bebūtų nemalonu pripažinti ir kaip sunku su tuo susitaikyti, reikėtų aiškiai išsamiuoti, kad mažų tautų, kurioms priklausome ir mes, lietuvių, kultūros išlaikymas bei puoselėjimas kainuoja. Didelio pelno iš knygų leidybos ir lietuviško žodžio sklaidos — nepasidarysi. Nei politinio, nei medžiaginio.

Tačiau tikri nuostoliai ir didelės netektys ateina tada, kai per didelę visuomenės dalis ima nebesuprasti, kam reikalinga tautinė kultūra ir kokia prasmė eikvoti laiką bei išteklis „ka“ nors kuriant gimtąją kalbą, jeigu tą patį ir be pastangų galima gauti svetima? Istorija liudija, kad šitoks mąstymas yra pirmasis žingsnis į vadinamąją „pigeon“ arba mulkių kultūrą, kuri ilgainiui tampa natūralia trąša didesnių tautų ir stipresnių kultūrų plėtrai.

Regint kieta, neapskundžiamą, rinkos dėsnį diktuojamą

šiandienos tikrovę, kai laikraščiai, žurnalai ir knygos didėlei daliai tautos tampa ne kasdienos poreikiu, bet prabangos dalyku arba net ir kažkuo egzotišku, be ko gyvenime lengva apsieiti, šiandien jau ir Lietuvoje yra aišku ką norėjo pasakyti Juozas Brazaitis, nusiskundęs, jog sunkiausia — knygai surasti skaitytoją.

Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena yra gera proga į šią situaciją pažvelgti giliau. Lietuviškos kultūros vairininkų pasyvus inertiškumas, tenkinantis elitinės kultūros getu, kaip vien aukštuomenei skirtomis pramogomis, ir neieškant kelių skatinti platesnių sluoksnių natūralų kultūrinės raidos savaveiksmiškumą, ilgainiui gali turėti labai nepageidaujamų pasekmių. Bėgimas iš Lietuvos pirmą proga pasitaikius, valkatavimas po svetimus kraštus be vietos ir darbo, reketininkų, vagių ir galvažudžių „žygiai“ Europos bei Amerikos žemynuose yra ne vien „atliekamų“ žmonių problema, bet ir skauda istorijos akistata su politikų veiklos padariniais, liudijančiais lietuvių kultūrinės tapatybės krizę.

Sykį jau esame išgyvenę dvaro ir sodžiaus kultūrų atsiskyrimą ir už tai sumokėję žinomą istorinę kainą. Metas atsigręžti ir į XXI amžiaus lietuvių kultūrinės takoskyras, žlugdancias tautą iš vidaus ir palaikomas pasenusias, ideologizuotas ir protekcionistinės kultūros politikos sampratos.

*** Pagal namų ūkio surašymo duomenis Lietuvoje yra apie 55,000 nevaisingų šeimų. Kasmet tokių šeimų padaugėja 2,000. Dar prieš kelerius metus, kol Lietuvoje įsikūrė pirmosios dirbtinio apvaisinimo klinikos, šeimos nevaisingumą gydyti važiuodavo į kaimynines valstybes. Dabar joms galima padėti ir Lietuvoje. Tačiau iki šiol čia nebuvo dirbtinio apvaisinimo reglamentuojančio įstatymo. Kai jis jau parengtas, Katalikų Bažnyčia paskelbė, kad nepritaria kai kuriems dirbtinio apvaisinimo metodams. Klaipėdoje veikiančios bendros JAV, Izraelio ir Lietuvos vaisingumo klinikos gydytoja Jolanta Sąlyginė yra įsitikinusi, kad jokia institucija negali atimti iš žmogaus vieno didžiausių jo troškimų — susilaukti vaikų. Gydytoja neabejoja, kad tuo atveju, jei Lietuvoje įstatymai ribos dirbtinio apvaisinimo galimybes, žmonės važiuos į kitas valstybes.**

(K. Eitė)

Kritika gimdo pesimizmą

Atrodo, kad lietuviai greičiau linkę pulti į pesimizmą glėbį negu pabendrauti su optimizmu, nes pastarasis paprastai reikalauja pastangų, kad tikslas būtų pasiektas. Tokias mintis iššaukia praėjusios savaitės įvykis JAV sostinėje, kai Senatas labai žymia balsų persvara priėmė Laisvės sutvirtinimo aktą (Freedom Consolidation Act). Lietuviai šiuo laimėjimu tikrai gali džiaugtis, nes tai dar viena pakopa į tikslą, Lietuvai siekiant narystės NATO. O Amerikos lietuviams palankus JAV senatorių balsavimas patvirtina tai, ką mes kartais pamirštame: kai piliečiai, ypač sutartinai, ko pageidauja ar reikalauja, JAV vyriausybė girdi ir dažniausiai teigiamai reaguoja.

Taip jau ne kartą atsitiko praityje. Jeigu bent retkarčiais paskaitytume Amerikos lietuvių savo tautiečiams ir savo tolimai tėvynei atliktų darbų apžvalgas, niekuomet neturėtume abejonių. Deja, tie Lietuvos Vyčių, ALTO ir kitų senųjų Amerikos lietuvių organizacijų veiklos puslapiai retai teatverčiami, juose ieškant patirties bei idėjų dabarties darbams.

Nepaisant, kad JAV Lietuvių Bendruomenė, kartu su tūkstančiais mūsų tautiečių po Antrojo pasaulinio karo įsikūrusi šiame sveitingame krašte, pernai rudenį iškilmingai šventė veiklos penkiasdešimtąjį sukaktį ir visi turėjome daug progų iš naujo prisiminti JAV LB atliktus darbus, kai kuriems „pesimizmo apaštalam“, atrodo, daug patogiau šlukštelėti kibirą vandens ant skaisčiai liepsnojančios veiklos ugnelės, užuot atnešus prakurą, kad liepsna dar karščiau degtų.

Pastaruoju metu daug kartų mūsų veiksniai ragino visus lietuvių, Amerikos piliečius, kreiptis į Senato narius — asmeniškai juos aplankyti, laiškais, telegramomis, elektroniniu paštu, telefonu skambučiais jiems priminti, kad labai svarbu tolimesnė NATO narystės plėtra, kad „Freedom Consolidation Act“ yra tvirtas žingsnis tos plėtros link. Visgi ir pro tuos raginimus kartkartėmis prasiskverbėdavo kritika: ką jūs ten pasieksite, kas ten jūsų klausys: reikia visai kitokių ėjimų, kitokių pastangų... Galima tik įsivaiz-

duoti, kaip neigiamai tokios užuominos veiks tavo tuos, kurie ne patarimus davinėjo, bet konkretų darbą dirbo. O tokių dirbančiųjų buvo ir daug, ir labai uolių. Svarbiausia, kad šiam darbiui kaip tik buvo pasisavintas žodis „consolidation“, tik ne visai ta prasme, kaip minėto akto, kurį gegužės 15 d. savo balsais priėmė JAV Senatas. Šiuo atveju „consolidation“ reiškė sujungtas jėgas, įtraukiant visus, kuriems NATO plėtra turi gyvybinę reikšmę ir svarbą. Tai ypač visų narystės sąjungoje siekiančių tautų kilmės žmonės, gyvenantys JAV-se. Šiam organizuotam tarptautiniam sąjūdžiui, turinčiam savo veikimo bazę Amerikos sostinėje, labai sėkmingai vadovauja JAV LB Tarybos pirmininkė Regina Narušienė.

Tačiau tai tik viena gyvos veiklos šaka. ALTas (centro valdybos pirm. Saulius Kuprys), Jungtinis pabaltiečių komitetas (JBANC), JAV LB Krašto valdyba (pirm. Algimantas Gecys), Lietuvos Vyčiai ir daug kitų (jau nekalbant apie LB apygardas, apylinkes ir pavienius asmenis), savo iniciatyva ar iš centro ateinančiais raginimais atliko milžinišką darbą ir dar kartą akivaizdžiai įrodė, kad Amerikos lietuvių savo kilmės kraštu Lietuvai yra reikalingi, naudingi, net būtini.

Savo ruožtu didelį ir svarbų darbą atliko Lietuvos ambasada JAV-se — informuodama, suteikdama reikiamą žinią, kontaktuodama JAV valdžios pareigūnus. Nors ambasados įtaka Senatui ar Kongresui nėra tokia pati, kaip, sakyme, valstybės piliečių — balsuotojų — kreipimasis, tačiau visgi ji daug prisideda, tiesiogiai pristatydama Lietuvos dedamas pastangas, ruošiantis narystei NATO, konkrečiai supažindindama su jau pasiektais rezultatais ir kalbėdama, kaip valstybės atstovė.

Kitais žodžiais tariant, tai visų mūsų laimėjimas ir pesimizmui čia nėra vietos. Visgi gegužės 15 d. balsavimas Senate, nors ir 85 balsais už, o 6 prieš, dar nėra ženklas, kad dabar jau galime pailsėti, mūsų darbai pasibaigė. Toli gražu dar ne. Tačiau šis laimėjimas — o tai tikrai laimėjimas — akivaizdžiai parodo, kad mes galime būti veiksmingi, jeigu tik dirbame kartu!

ziūrėti nemėgsta, nes jam „širdis pyksta“ paaiškino.

Man patiko žiūrėti, net nebeklausiau, ką jis pasakojo. Sekiau, kaip lėktuvas judėjo šalutiniiais takais, kol sustojo, pasiekęs kilimo taką. Tada pasigirdo lėktuvo kapitono balsas, kad esame pasiruošę kilti, tik laukiame iš kontrolės bokšto leidimo kilti.

Neužtruko ilgai, pasigirdo galingas motorų gaudimas ir lėktuvas pajudėjo greitin ir greityn. Mačiau, kaip pastatai bėga, dar kurį laiką jaučiau ratų bildesį ir viskas nurimo. Lėktuvas kiek susvyravo ir pajutau, kad jau kabome ore. Pro langą matau kaip žalia pieva lieka žemai užpakalyje, kažkurio kelio baltas ruožas vingiuoja žemai ir langą uždengia balta migla. Įlindome į debesį. Jaučiu, kad klyme vis aukštin ir aukštin. Dar pro debesų properšą pamatau apačioje mėlynuojantį vandenį turbūt Mėčigano ežero, ir vėl aplinkui balta. Dar minutė kita ir išlendame iš debesio. Vėl saulė nušvito.

Bus daugiau

ISPŪDŽIAI IŠ PIRMO APSILANKYMO SOVIETINĖJE LIETUVOJE

JONAS INDRIŪNAS

Nr. 3

Kai priartėjome prie tos vietos, pamačiau didžiulį laukiamąjį, pilną besėdinčių keleivių. Net nustebeu. Nebūtų patogu, bet prisipažinsiu, kad tada per naiviai galvoju: kažkaip visą laiką buvau įsitikinęs, kad mūsų grupė skris viena atskiru lėktuvu gal net iki Maskvos, o čia pamačiau visą minią, kuri buvo pasirengusi irgi tuo pačiu lėktuvu skristi iki New Yorko. Jų buvo tiek, kad tame laukiamajame nebebuvo nė tuščios vietos atsistėti. Taip ir likome stovėti, kol pradėjo leisti į lėktuvą. Bet jau nebe užtruko ilgai, gal dešimt-penkiolika minučių ir atsivėrė durys keliauti į lėktuvą.

Nors linksmas, bet jautrus atsiveikimas, viens po kito dingo tunelyje ir mūsų grupės keliautojai. Neatsilikau ir aš.

Prie angos durų, parodęs patarnautojai bilietą, dar spėjau pažvelgti į paliekancius, kurie tebe-mosavai rankomis, ir žengiau į tunelį. Pasirodė, kad tunelis nebuvo jau toks trumpas, kol pasiekiau kitą jo galą atsirėmusį į lėktuvą. Čia vėl pasitiko kita uniformuota lėktuvo patarnautoja ir, pažiūrėjusi į mano bilietą, liepė stumtis tolyn.

Gėda prisipažinti, kad tada pirmą kartą atsiradau tokiam dideliame lėktuve. Nepasitaikė gyvenime keliauti tolimų kelionių dideliais lėktuvais, nors mažais vienmotoriais lėktuvėliais teko ne kartą po padangę paskrajoti. O čia milžinas, tiesiog sunku buvo įsivaizduoti, kaip jis nuo žemės gali atsipiešti.

Pasirodė mano vieta buvo gana toli, veik pačiame gale

lėktuvo. Susiradau ją. Geresnės vietos nereikėjo. Net gera pasidarė, kad galėsiu stebėti ne tik viską viduje, bet ir pro langą kas plačioje padangėje dedasi, tad įsitaisiau patogiai. Pasirodė, kad ir tos linksmosios moterys atsirado netoliese. Jos ir čia nenuitilo: juokavo ir visokius špokus krėtė. O prie manęs esanti vieta vis dar tebebuvo niekieno neužimta. Buvo įdomu, kas atsisės šalia. Karts nuo karto žvelgiau į vaikiškosios jamąjį taką, ar nepamatysiu dar kokio nematyto veido atslenkant. Bet nesimatė, net ir judėjimas taku pasidarė laisvesnis, nes visi jau buvo savo vietose, o prie manęs vieta tebebuvo tuščia.

Praslinkus dar keletui minučių, vis tik pamačiau palengva taku atslenkantį jau vyresnio amžiaus vyrą. Ėjo dairydamasis į šalis, matyt, ieškodamas savo vietos. Prisilinkęs artčiau ir pamatęs šalia manęs tuščią vietą, pasitikrino savo bilietą ir, lyg sau panosė, je angliškai sumurmėjė: „tur-

būt šita“, — atsisėdo nieko daugiau nepasakęs. Atrodė, buvo susijaudinęs, kad į mane visai nekreipė dėmesio, paskendęs svajonėse. Nežinojau ir aš ką sakyti, nes nebuvau per drąsus nepažįstamą kalbinti, be to, negalėjau atspėti kas jis buvo: amerikietis ar lietuvis?

Bet tas greit paaiškėjo, matyt, tos linksmos moterys jį pažino, kad užkalbino lietuviškai. Tiesa, jis atsakė ne visai tiksliai, bet ir tai jau buvo aišku, kad yra iš mūsų grupės.

Nelaukiau ir aš ilgai. Kažką pasakiau, įsiterpdamas į moterų kalbą ir tu užteko, kad pasidarytume neišskiriami draugai. Pamatęs, kad ir aš kalbu lietuviškai, tuojau ištiesė man ranką ir supažindino — Stanley Dobro, mano pavardė...

Negaišau ir aš, pasisakiau pavardę, tik jo pavardė man visai ne lietuviškai skambėjo. Tik pagalvojęs, kad tas nieko nereikšima, svarbu, kad kalba lietuviškai, bandžiau ir tai nesigilinti.

Bet jis, supratęs mano mintį, patikslino:

— Stasys Dobrovolskis, tokia pavardė pirmiau vadinasi. Sutrupinavau, amerikonomams per ilgą, sunku ištarti, taip ir prapratu prie tokios.

Nors buvau tikras, kad jis su mūsų grupe važiuoja, bet dar tarp kitko pasidomėjau: — Kur taip keliaujate?

— Į Lietuvą... Vilnių, — greit atsakė.

— Na, ir aš į tą pusę važiuoju, — pasakiau. — Keliausime kartu, nebus taip nuobodu.

Atrodė, net veidas jo nušvito, mat ir jis keliavo vienas. Greit pasisakė, kad turėjo rūpesčių, atvažiuodamas į O'Hare oro uostą, jo vežėja pusseserė nuklydo į šalį, manė, kad pavėluos. Bet V. Račkauskas dar jo laukęs.

Pasakojimą nutraukė lėktuvo pajudėjimas. Man buvo įdomu stebėti pro langą, kaip lėktuvas judėjo pro visokius pastatus kažkur į kilimo taką. Mano naujas bendrakeleivis pasakė, kad jis pro langą

BAŽNYČIA LIETUVOJE IR PASAULYJE

NEDARNŲS VARGONŲ ATGARSIAI

Paskutiniu laiku Lietuvoje didžiųjų laikraščių puslapiuose vėl buvo plačiai rašoma apie Anykščiuose esančią Šv. Mato bažnyčią. Priežastis — vargonai.

Dabartinės mūrinės bažnyčios statybą pradėjus 1899 m., po 10-ties metų išaugo graži, gotikos stiliaus, dvibokštė bažnyčia. Deja, aukštai į padanges iškilusios bažnyčios viduje įtaisyti tik maži, vos 5 balsų ir pedalo, vargonėliai.

Ten klebonaujanti prelatui Albertui Talačkai labai norėjosi, kad erdvioje bažnyčioje būtų ir geri vargonai. Tam tikslui pradėjęs organizuoti aukų rinkimą, kreipėsi į parapijiečius, įvairias verslo bendroves, net į Lietuvų fondą Čikagoje.

1993 metų pradžioje pasirašė sutartį su „Vilniaus vargonų dirbtuve“ (direktorius, muzikologas, vargonų meistras Rimantas Gučas). Pagal tą sutartį, Šv. Mato bažnyčioje turėjo būti pastatyta 27 registų, dviejų manualų vargonai. Klebonas, rūpestingai pildydamas sutartyje numatytas sąlygas, dažnai važinėdavo į Vilnį ir grįždavo su įmokėjimais patvirtinančiais kvitais.

Slinko metai, kiti, vargonų gaminimo reikalai nesiklostė taip, kaip buvo tikėtasi. Parapijiečiai pradėjo nerimauti. Klebono link ėmė slankioti įtarūs šešėliai. Jis, kad ir turėdamas visus pateisinančius dokumentus, girdėdamas jam metamus kaltinimus, skaudžiai pergyveno.

„Klebonas rimta firma ir dar rimtesniu jos direktoriumi pasikliaudavo, tikėdavo, kad vargonų gamyba vyksta sėkmingai ir po metų kitų Anykščių bažnyčioje jau skambės jų garsas.

Deja, garbaus amžiaus sulaukęs ir sunkių ligų kamuojamas, klebonas net nesuprato, kad pasiklioję ne itin sąžiningais žmonėmis ir suaukoti pinigai pateko ne ten, kur turėjo patekti“, — rašė „XXI amžiaus“ (2002 m., nr. 19).

Ir taip netvirtos sveikatos, prel. A. Talačka, girdėdamas šmeižikiškas kalbas, dar labiau sunegalavęs, atsistatydino iš klebono pareigų, tapo altarista. Naujuoju klebonu buvo paskirtas kun. Stanislovas Krumpļauskas.

Jau treči metai praslinko „gaminant“ vargonus. 1996 m. vasarą įvyko antrasis anykštėnų suvažiavimas. Suvažiavime dalyvavęs, „Vilniaus vargonų dirbtuvės“ direktorius R. Gučas pateikė vargonų gamybos apžvalgą. Pamatyta, kad už jau atliktus darbus buvo sumokėta 80,000 litų. Tačiau, kad darbas būtų užbaigtas, dar trūksta gražios pinigų sumelės.

Vos kelioms dienoms praėjus po anykštėnų suvažiavimo, buvo sušauktas vargonų statybos komiteto susirinkimas. To komiteto pirmininkas, pats kilęs iš Anykščių, dabartinis išeivijos vyskupas Paulius Baltakis, OFM. Paašikėjo, kad iki vargonų gamybos užbaigimo dar trūksta 200,000 dolerių. Visą tą reikalą aptarus ir apsvačius, prieita išvados, kad tokios fantastiškos pinigų sumos skirti jokios galimybės nėra.

Dabar klebonas S. Krumpļauskas pradėjo žvalgytis nebe naujų, bet gerame stovyje esančių, vargonų.

Kažkokiu būdu apie Anykščių bažnyčios vargonų vargus ir rūpestius sužinojo Southampton (Anglija) Šv. Laurencijaus baptistų bažnyčia. Ta bažnyčia buvusi per maža ten esantiems dideliems vargonams. Be to, sumažėjus ten tikinčiųjų skaičiui, didelių vargonų išlaikymas jiems buvo tapusi nemaža našta. Tad tos bažnyčios bendruomenė ir nutarėsi 45 balsų, trijų manualų ir 2,600 vamzdžių vargonus padovanoti Anykščių parapijos bažnyčiai.

Iš Anglijos atgabentus vargonus, minint Šv. Mato bažnyčios 90-tą gimtadienio sukaktį, 1999 m. rugsėjo 25 d., pašventino Panevėžio vysk. J. Preikšas.

Tuo tarpu žiniasklaidoje vėl prašnekti apie Anykščių baž-

Daugiau kaip 40 asmenų 2002 m. gegužės 19 d., per Sekminės, priėmė Sutvirtinimo sakramentą Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos bažnyčioje, Lemont, IL. Pirmoje eil. iš kairės: prel. Ignas Urbonas, vyskupas Paulius Baltakis, OFM, ir kun. Algirdas Paliokas, SJ. Pirmoji iš dešinės stovi tikybos mokytoja Rima Sidrienė.

Jono Kuprio nuotrauka.

nyčią progą suteikė dar nesuvestos sąskaitos su vargonų dirbtuve. Klebonas sako, kad išmokėti pinigai už nepagamintus vargonus, itin praverstų būtinam bažnyčios remontui. Teisybės beišskant, visas tas reikalas, dabar yra teisininkų rankose. **P. Palys**

PIRMOSIOS KOMUNIJOS ŠVENTĖ DETROIT, MI

Dievo Apvaizdos parapijoje Southfield pirmos komunijos šventė šiemet įvyko balandžio 28 d.

Atėję į bažnyčią pastebėjome, kad šis sekmadienis neeilinis: baltomis gėlėmis ir baltais kaspinais papuoštas altoriaus ir pirmieji suolai, rezervuoti vaikučių artimiesiems. Ant suolų lankstinukai su vaikučių nuotraukomis, jų maldų sakiniukais, malda po komunijos, ir jų tėvelių laišku parapijiečiams:

„Mieli parapijiečiai, džiaugiamės, kad jūs dalyvaujate mūsų vaikų pirmoje šventoje Komunijoje. Dėkojam Dievui už jo suteiktas malones mūsų šeimoms. Prašome jūsų, kartu su mumis pasimelsti, kad šie vaikai augtų Dievo šviesoje ir visada vertintų Jo meilę. Nuosirdžiai dėkojame klebonui Aloyzui Volskiui už Komunijos apeigų vedimą ir tikybės mokytojai Ritai Giedraitienai, su kantrybe ir pasišventimu ruošusiai vaikų šiai svarbiai šventei. Dėkojame Reginei Puškorienai, Kristinai Zubrickienei, Adai Mikštienei, 6-to ir 7-to skyrių mokiniams už gražią ir įspūdingą muziką“. Pasi-rašė tėveliai — Zita ir Ken Kvasiai, Vilija ir Rimas Matvėkai, Aldona ir Kęstutis Šontai.

Vaidučiai su žvakutėmis ėjo

prie altoriaus eilute, po vieną. Viena mergytė ir trys berniukai. Šiemet tik keturi. Praeityje būdavo daugiau, ir vienais metais mergytės, kitais berniukai...

Ilgus metus, Dievo Apvaizdos parapijoje, vaikučius pirmajai komunijai ruošdavo mokytoja Aldona Milmantienė. Jai mirus, tas pareigas apsiėmė Rita Neverauskaitė-Giedraitienė, Vitos Polikaitytės ir Benedikto Neverauskų dukra.

„Tikinčiųjų maldos“ — visi keturi, po vieną, prie mikrofono paskaitė po sakiniuką, visa bažnyčia atsakė: „Išklausyk mus, Viešpatie“.

Monika — „Gerasis Dievuli, padėk mums klausyti savo tėvelių ir mokytojų ir sekti Tavo įsakymus“.

Aleksas — „Gerasis Dievuli, palaimink mus visus, kurie pirmą kartą šiandien priims Šventą Komuniją, kad visados atsimentume kiek Jėzus mus myli“.

Audrius — „Dėkojame Tau, Dievuli, už visus mūsų šeimos narius — už mamas ir tėtes, močiutes ir senelius, broliukus ir sesutes“.

Romas — „Gerasis Dievuli, priimk mirusius šeimos narius ir draugus į savo šviesos

• SKELBIMAI •

PASLAUGOS

TAISOME
SKALBIMO MAŠINAS.
ŠALDYTUVUS, ŠILDYMO
SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO
VĖSINTUVUS.
H. DECKYS
TEL. 773-585-6624.

ELEKTROS

ĮVEDIMAI-PATAISYMAI.
Turiu Čikagos miesto leidimą.
Dirbu užmiestyje. Dirbu greitai,
garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS

IR GYVYBĖS DRAUDIMAS
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr.
Aukstė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. 708-424-8654
773-581-8654

V.A.L. Auto Servisas.
Atliekame visus variklio ir važiuoklės darbus. Variklio kompiuterinis patikrinimas. Nuolatiniams klientams nuolaidos. Parduodame naudotus automobilius. 3800 W. 79 St. Tel. 773-582-0183; 773-582-0184. Kalbame lietuviškai.

SIŪLO DARBĄ

Reikalingi darbuotojai pardavimų valymui TN ir IN valstyjose. Pageidautina vyrai. Atlyginimas nuo \$1,500 iki \$1,800. Tel. 615-554-3161.

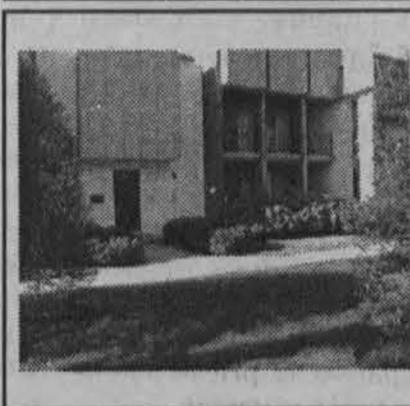
Window Washers Needed! 40,000 per year. We need 100 crews. No exp. necessary. Will train. Must have valid driver's license and transportation. Must be fluent in English. L.A. McMahon Window Washing. Chicago and Milwaukee area. Tel. 800-820-6155.

Skubiai reikalingi PERKRAUSTYTOJAI Skokie kraustymo kompanijai. Tel. 847-673-3309.

Companion live-in for elderly disabled women w/small dog. Easy work. Must be good natured. Will train. No exp. needed. Must speak English. Tel. 773-479-3334

Business Opportunity Company looking for hard working, reliable partner. Great pay, profit and benefits. Some English required. Please call 708-387-9509, between 10 AM to 9 PM.

ISNUOMOJA

For Sale
Oak Lawn condo
9814 S. Karlov B. Just turn the key and move in new paint, carpet, appliances plus 2 BR & 2 BA. Built in garage, private laundry, plenty closets/storage, front porch, great buy. \$119,900. Tel. 630-373-9827.

Išnuomojamas greito maitos restoranas su visa įranga. Salia „Metra“ stotelės. Išnuomojami du dviejų miegamųjų butai arti Brighton Park. Tel. 773-767-2400, First Rate Real Estate, Aušra Padalino. Palikti žinutę.

Vaidučiai priėmė komuniją kartu su tėveliais. Fleitomis grojo: Romo sesutė Liana, Karina Puškoritė ir Aleksa Lukasiewicz. Mišioms patarnavo Alekso ir Audriaus broliukas Saulius, pusseserė Daria Zubrickaitė ir pusbrolis Juozukas Zubrickas.

Pavasari, Pirmos Komunijos šventė, puošia parpiją ir maloniai nuteikia parapijiečius.

R. Ražauskienė

KATALIKŲ BAŽNYČIA TARĖ ŽODĮ AKTUALIAIS GYVENIMO KLAUSIMAIS

2002 gegužės 15-17 dienomis Trinapolje (Vilniaus arkivyskupija) vyko Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis. Prieš pradėdami posėdį vyskupai dalyvavo spaudos konferencijoje, surengtoje dėl rengiamo dirbtinio apvaisinimo įstatymo. Prieš pradėdami posėdį, Lietuvos vyskupas pasveikino Apaštališkasis nuncijus Lietuvoje arkivyskupas Peter Stephan Zurbriggen.

Didelė posėdžio dalis buvo skirta aptarti Lietuvos kunigų gyvenimo problemoms. Vyskupai pabrėžė, jog aktualu laikytis bendros linijos, išaiškęs atvejams, kai kunigų elgesys susikerta su Bažnyčioje priimtomis kunigishjo gyvenimo normomis. Pažymėta, jog pasikeičiant nuomonėms buvo labai aktualūs ir savalaikis, tačiau kol kas konkrečių normų nebuvo priimta, atsižvelgiant į tai, jog reikia prisilaikyti visuotinės Bažnyčios praktikos. Netoli-moje ateityje tikimasi sulaukti oficialių rekomendacijų, kaip elgtis, paaiškęs kunigų nusikaltimams. Drauge atkreiptas dėmesys į būsimųjų kunigų auklėjimą, diegiant

jiems tvirtus moralinius principus. Kunigas neturi būti piktinimu tikintiesiems.

Vyskupai tarėsi ir dėl kunigų atsakomybės už sudaromus turtinius sandorius parapijos vardu. Siekiant išvengti piktinaudojimų šioje srityje, kas ne kartą jau buvo pasitaikę praeityje, bei išvengti žmonių išnaudojimo, bus nustatytos griežtesnės normos, kurių, remiantis bažnytine teise, bus privalu laikytis, išnuomojant parapijai priklausančius pastatus, parduodant ar išigijant didelės materialinės ar meninės vertės turtą. Tokiais atvejais bus reikalingas ir vyskupų leidimas. Šie nuostatai bus paskelbti artimiausiu metu. Vyskupai taip pat nutarė, jog reikalinga didesnė kontrolė kunigų kelionėms į užsienį, prisilaikant normų, numatytų bažnytinėje teisėje.

Nutarta, kad vyskupai dekanus skirs ne ilgesniam, kaip septynerių metų laikotarpiui, drauge paliekant vyskupui teisę savo vyskupijoje nustatyti ir trumpesnį terminą.

Dar kartą buvo svarstomas sielovadinių gairių Lietuvos vyskupijose projektas. Jo pagrindu nutarta priimti Kauno

arkivyskupijos parengtą pastoracijos programą. Jos svarbą pabrėžė visi kalbėjusieji vyskupai, nurodydami, jog tikintieji privalo žinoti prioritetus, kurių bus laikomasi artimiausiu metu Bažnyčios veikloje. Priėmus sielovadines gaires, pagal jas savo programas rengs konkrečios vyskupijos. Aktualu tai, jog vyskupai nurodo atvirumo tikinčiųjų bendruomenei būtinybę. Ta proga svarstytas ir parapijų pastoracinių tarybų klausimas. Pripažinta, jog reikia atnaujinti parapijų pastoracines tarybas, siekiant sukurti gyvą bendruomenę, nepasitenkinant kelių ar keliolikos žmonių vadovavimu, vedančių prie sustingimo. Pastoracinių tarybų nuostatai buvo rengti jau prieš eilę metų ir nebeatitinka pasikeitusios gyvenimo situacijos. Dabartinio laikmečio iššūkiai reikalauja atnaujinti šiuos statusus. Jų projektas bus išsiuntinėtas visoms vyskupijoms ir priimamas kitame posėdyje.

Buvo svarstytas ir katekizacijos prie parapijų klausimas. Šiai sielovados sričiai buvo pritarta dar praėjusiais metais, tačiau vyskupai konsta-

Po Pirmos Komunijos Dievo Apvaizdos parapijoje, Southfield, Michigan. Iš k.:Aleksas Matvėkas, Romas Šontas, klebonas kun. Aloyzas Volskis, Monika Kvasytė ir Audrius Matvėkas. Nuotr. Kęstutis Šontas

tavo, kad yra dar daug nesuvesto ir nepasitenkinimo iš kunigų ir tikinčiųjų pusės, nors tose parapijose, kur buvo rimtai ir atsakingai pažiūrėta į šį uždavinį, rezultatai tikrai nudžiugino. Siekiant didesnio aiškumo, nutarta parengti laisšką parapijinės katekezes klausimu.

Nutarta paskirti kunigą A. Grušą katalikų radijo „Mažosios studijos“ priežiūros tarybos nariu kitai trijų metų kadencijai. Taip pat svarstyta Vyskupų Konferencijai pri-

klausančių leidyklų padėtis, aptarta jose vykstanti reorganizacija.

Vyskupams buvo pateiktas ganytojinio laiško dėl savizudybių projektas. Jis pripažintinas tinkamu, tačiau dar reikalaujanti patvirtinimo Vyskupų Konferencijos nuolatinei tarybai, šis laiškas turėtų būti paskelbtas tikintiesiems artimiausiais mėnesiais.

Posėdyje buvo svarstoma Lietuvos blaivybės fondo pateikta narkotikų prevencijos

informacinė programa „Tinklas“. Pripažindami, jog siūloma iniciatyva tikrai vertinga, vyskupai drauge pažymėjo, kad reikalinga gilesnė šio projekto analizė.

Aptarta Lietuvos moksleivių ateitininkų dvasinio vadovavimo problema. Vyskupai aiškiai pabrėžė, kad reikalingas kuo nuosirdesnis ir gilesnis ateitininkų išsilavinimas į vietinės Bažnyčios gyvenimą, vengiant atskyrimo ir klaidingai suprantamo elitiškumo.

Nukelta į 5 psl.

KAIP ČIA DABAR IŠ
TIESŲ YRA?

Manyčiau, kad mūsų „Draugo“ puslapiuose gal reiktų vengti spausdinti kai kurių sovietinių laikų rašytojų bei poetų, ypač apdovanojusių Lenino ar panašiomis premijomis, kūrybą, kuri dažnai tik sukelia priešingas reakcijas iš jautresnių skaitytojų tarpo. O kai laiškų skyriuje atsiranda tokie paprieštaraujantys laišukai, staiga įsikiša (ir visai ne vietoje) patys „Draugo“ leidėjai.

Perskaičiau gegužės 14 d. numeryje laišką „Kaip čia dabar?“, pasirašytą leidėjų tarybos ir valdybos pirmininkų, ir man pasidarė neaišku, ir net baugu. Kaip čia dabar iš tiesų yra? Nejaugi „Draugo“ leidėjai tikrina savo adresuose ir net telefonų knygos informaciją apie laikraščio korespondentus? Tai kažkas panašu, kaip būdavo anais laikais... Bet kaip tada su tais laiškais, kurie spausdinami „Bičiulystės“ skyriuje ir kurie pasirašyti tik gražiais vardais be pavardžių? Atrodo, kad dėl tokių laiškų jokios reakcijos iš leidėjų nesigirdi. Kodėl?

Sįsdamas šį laišką, neturiu didelių vilčių, kad jis bus išspausdintas, tačiau, manau, leidėjai tikrai žino mano pavardę ir adresą.

Juozas Baužys
Orland Park, IL

Redakcijos pastaba: laiškų skyrius tam ir yra, kad skaitytojai galėtų pareikšti savo nuomones, išsakyti mintis, net jeigu tos nuomonės neatitinka redakcijos pažiūros. Dėl to laiškų skyrius yra labai populiarus, o redakcija tikrai nebijo — ir nevengia — nuomonių, net jeigu jos nelabai malonios.

PRO VIRTUVĖS LANGĄ
PASIDAURIUS

Fantastiškai, kaip esu rašiusi, ta mano virtuvė! Didelis langas, pro kurį galiu matyti skirtingas žmones, dideles ir mažas idėjas, ir pagaliau akim palydėti sunkiai kartais suprantamus kasdienybės debesėlius. Virtuvė ir langas yra alegoriniai ramsčiai, padedantys sijoti ir atrinkti mūsų gyvenimo trupinėlius.

Nemanau, kad būtina žygiuoti į 15 ar daugiau dienų praeitį, cituoti ištus paragrafus, kas buvo apie „Draugą“ laiškų skyriuje rašyta gegužės 7 ar 14 d. Aš noriu prabilti štai apie ką.

Daugiau kaip 50 m. Amerikoje išgyvenusiems asmenims argumentuoti, kad toks ar kitoks asmuo gali neegzistuoti, nes jo pavardės nėra „Čikagos telefonų knygoje“, yra šiek tiek nerealu. Juk turėtų būti žinoma, kad „unlisted“ telefono numerio jokiuose abonenuose nebus, jei asmuo to pageidauja ir už šią paslaugą moka. Ta pati išimtis gali būti taikoma ir prenumeratoriui, gyvenančiam vaikų šeimoje, kur telefonas ir spauda gali atkelti vaikų adresais. Tad koks galėjo būti tikslas čikagiečio Jono P. Staniulio paieškos per abonentus ir prenumeratorių sąrašus?

Citata iš gegužės 14 d. laiško: „Šis neįprasta skuba parašytas laiškas labai nepagrįstai kaltina „Draugą“ dėl „raudonosios įtakos“.

Skaičiau ir aš J. P. Staniulio laišką, ir „raudoną įtaką“ supratau, kaip norą lėtai išieivija anestezuoti — prijaukinti prie mūsų tėvų teroro, nuo kurio bėgdami, jie mus išnešė ant rankų iš verkišios tautos. Taip, „Draugo“ puslapiuose atsirado, Stalino

saulę nešusi, S. Nėris, įvygiavo ir E. Mieželaitis, abu idealistai komunistai, karo metus praleidę Maskvoje. Štai ką apie E. Mieželaitį rašo bostoniškė „Lietuvių enciklopedija“: jam „...būdinga revoliucinio romantizmo tematika. Sovietinio periodo M. eilėraščiuose gausu propagandinių temų bei stereotipinių šukių (karas, partija, kolektyvizacija, vad. socialistinė statyba ir t.t.). Sovietinėje M. poezijoje apstu S. Nėries, K. Simonovo, A. Surkovo ir A. Tvardovskio atgarsių“.

Liuda Germanienė
Lisle, IL

SKIRTINGOS NUOMONĖS

Daug mūsų išieivijos laikračių turi laiškų-nuomonių bei komentarų skyrius. Juose pasisako skaitytojai įvairiais aktualiais klausimais, pareiškia savo nuomones, kurios gali būti labai skirtingos, kaip ir vaivorykštės spalvos. Ir kas galėtų pasakyti, kad mūsų akims nemalonu pažiūrėti į vaivorykštės spalvas ir atspalvius? Juo įvairiau, tuo idomiau, ypač gyvenant demokratiname krašte, kur JAV didžiųjų dienraščių ir žurnalų laiškų, nuomonių ar komentarų skyriuose spausdinami skaitytojų laiškai su didžiausia kritika redaktorių vedamiesiems ar leidėjų linijai. Tai demokratijos krašto gyventojų negincijama teisė pareikšti priešingą nuomonę. O taip neseniai Lietuvos žmonės tegalėjo reikšti tik vieną nuomonę — kurios reikalavo Maskva...

„Drauge“ š.m. 05.14 d. išspausdintas laiškas „Kaip čia dabar“ dėl Jono P. Staniulio laiško (05.07) „Kur gi suka mūsų „Draugas“?“. Verčia susimąstyti, ar mes toleruojame skirtingas nuomones, nepaisant, kur autorius gyvena ir ką jis prenumeruoja?

Kiek aš žinau, J. P. Staniulio nuogastavimai dėl „raudonosios įtakos“, „Drauge“ neturi jokio pagrindo. Čia mūsų nuomonės skiriasi. Ar jos privalo būti vienodos? Manau, kad vyr. redaktorės išbarmimas už tokio laiško spausdinimą bereikalingai suvaržo tolimesnių laiškų, nuomonių ar komentarų rašymą, nebežinant, kur ta „Draugo“ nustatyta linija prasideda ir kur baigiasi demokratinėje santvarkoje.

Nuomonės apie S. Nėrį yra labai skirtingos. Vieni ją mato tik kaip talentingą poetę. Kiti — kaip Lietuvos laisvės duobkase ir išdavikę. O treči — kaip „paklydusią avelę“. Taip ir su Kostu Kubilinsku: vieniems jis gabus vaikų poetas, kitiems — išdavikas, KGB agentas ir žmogžudys. Yra ir tokių, kuriems jis liaudies gynėjas, Placiosios tėvynės didvyris...

Ar įmanoma šias skirtingas nuomones suvienodinti? Ar tas būtina? Ar jas gali spausdinti mūsų „Draugas“, kurį laikome visų lietuvių vieninteliu dienraščiu išieivijoje ir autentišku išieivijos bei Lietuvos gyvenimo veidrodžiu?

Kai viename „Draugo“ straipsnyje buvo „palaidota“ ne ta Anglijos karalienė Elžbieta, tą klaidą iškelė šmaikštus Alekso Vitkaus laiškas. Tas straipsnis buvo ne vien autorės, bet ir redakcijos neapsižiūrėjimo pasekmė. Visgi A. Vitkaus laiškas nepakliuvo į šiukšlių dėžę, bet buvo išspausdintas net su padėka už klaidos atitaisymą.

Spaudos turinio, laiškų, nuomonių bei komentarų įvairumas yra kiekvieno laikraščio stiprybė. Įvairios nuomonės, kaip vaivorykštės spalvos, praturtina laikraštį.

Lietuvos Vyčių ruošime „Lietuvos atminimų“ pokylyje, kuriame buvo pagerbta visuomenininkė Maria Kriaučiūnienė. Iš kairės: Birutė Zalatorienė, M. Kriaučiūnienė, Irene Buckbrinder, Scottie Zukas.

Jono Tamulaičio nuotrauka

BALTIEČIŲ-VOKIEČIŲ ŽINIARAŠTIS

KAZYS BARONAS

Baltiečių-vokiečių draugijos žiniaraštis „Pranešimai iš baltiečių gyvenimo“ š.m. balandžio 1 d. 1 nr. pasiekė skaitytojus. Estas red. dr. Algrid Aule primena, kad 1918 m. vasario mėn. 16 d. Lietuva paskelbė nepriklausomybę, vasario mėn. 24 d. Estija ir lapkričio mėn. 18 d. Latvija. Tai iškilmės, tapusios tose valstybėse kaip krikščioniškų Kristaus gimimo ir prisikėlimo šventių tradicija. Priešingai galvoja Maskva sakydama, kad Baltijos valstybės įsistatė tik 1991 m., leidis Sov. Sąjungai pasiskelbti nepriklausomoms valstybėms. Jos savanoriškai įsijungė į sovietinių respublikų sudėtį, pasiekdamas gerovę, kurios iki šiol neturėjo. Kitaip galvoja Baltijos tautos. Jos prisimena trėmimus, maldom prisimena mirusiuosius. Džiaugiasi laisvės Baltijos tautos. Džiaugiasi daugumas rusų, gyvendami Baltijos valstybėse.

Šiemet Baltijos valstybės yra užsienio politikos metai. Laukiama jų įjungimo į ŠAS (NATO). Pastatytas didelis žingsnis pirmyn, nes jau pasiekta tokia padėtis, nebijant karinio puolimo. Taip pat įjungimas į Europos Sąjungą artinasi prie baigsmės, nors Briuselio biurokratizmas daro daug sunkumų.

Placiau žiniaraščio red. sustoja ties Austrijos-Vengrijos kaizerio sūnum dr. Otto von Habsburg, įnešusiu 1983 m. į

Europos parlamentą Baltijos valstybių nepriklausomybės rezoliuciją. Užsienio latviams skirtas laikraštis „Atbals-Aidas“ (mūsų „Gimtasis kraštas“) smarkiai puolė dr. O. Habsburgą už jo probaltiską politiką. Savo pasikalbėjime su žiniaraščio bendradarbiais dr. O. H. pareiškė, kad prieš rezoliuciją pasisakė eilė Europos parlamentarų. Tačiau remiant anglų, prancūzų, danų ir kt. valstybių parlamentarams, rezoliucija buvo galutinai priimta 1983 m.

Teko susipažinti su dr. Otto von Habsburg, jam viešint netolima Weinheimo mieste. Mat tais metais rugsėjo 25 d. Hesseno kraštas rinko naują parlamentą. Garbingas svečias atvyko krikščionių demokratų partijos kvietimu, pasakydamas pagrindinę kalbą. Kuklių vaišių metu už klausiau svečių rezoliucijos, lietuvių sportininkų, vadinant juos rusais ir kt. reikalais. Kiek galėjo, dr. O. H. atsakė į mano visus klausimus, perduodamas linkėjimus „Draugo“ skaitytojams, redakcijai, prel. J. Prunskui, dr. K. Bobeliui už glaudų bendradarbiavimą, ruošiant šią rezoliuciją. Pasikalbėjimas buvo išspausdintas „Drauge“ 1983 m. spalio 13 d. „Susikirtau“ rezoliucijos klausimu taip pat su tuometiniu Vokietijos užs. reik. min. H. Genšeriu, jam viešint 1983 m. rugsėjo mėn. 17 d. netolima Heppenheimo mieste.

„Draugas“ turi tarnauti visai lietuvių išieivijai.

„Draugas“ skundžiasi prenumeratorių mažėjimu. Jie gali smarkiai padidėti, jei bus toleruojamos skirtingos nuomonės, pasisakymai, kuriuos kartais skaitome ir „Bičiulystėje“. Svarbu tik išlaikyti spaudos etiką.

Bronius Juodelis
Willowbrook, IL

KAIP ČIA DABAR?

Iš laiško, rašyto gegužės 14 d. dr. Petro Kisieliaus ir Marijos Remienės — „Draugo“ leidėjų — vardu, susidariau nuomonę, kad yra nutrūkusi komunikacija tarp leidėjų ir jų laikraščio redakcijos, nes to laiško tonas ir mintys kelia abejonių, ar spausdinami laišukai „Laiškų ir nuomonių“ skyrelyje yra autentiški. Keista, kad leidėjai ir redakcija yra po vienu stogu, o kalbasi per laikraštį, lyg būtų skirtingose Atlanto pusėse.

Bet ne apie tai noriu rašyti. Kas mane stebina, tai leidėjų reakcija į kažkurio skaitytojo išreikštą nuomonę, dėl „Drauge“ pradėjusių išpilietinti komunistų poetų — Nėries ir Mieželaičio. Nors aš

lyje. Tuo metu jis ėjo Europos užs. reik. ministrų tarybos pirmininko pareigas, tad rezoliucija buvo įteikta jam. Užklausiau, kodėl jis rezoliuciją padėjo į stalčių ir nepersiuntė JT? Piktokai atsakė: „Quatsch — plepalai“. Tačiau teigiamo ar neigiamo atsakymo jis man nedavė. Kiti klausimai lietuvių Vokietijoje ir toliau pripažįsta Lietuvos nepriklausomybę, Lietuvos sportininkus, vadinant rusais ir t.t. „Atleiskite, neturiu laiko“ — pasakė H. Genšer — atsiųskite man raštu klausimus“.

Klausimus pasiūčiau 1983 m. rugsėjo mėn. 22 d. gaudamas jau rugsėjo mėn. 30 d. atsakymus, kartu prijungiant Vokietijos parlamentarų pasisakymus Baltijos valstybių klausimu ir svarbiausiu atsakymu: „be to (in uebrige)“ turi pridėti, kad Federalinė Vokietijos vyriausybė Sov. Sąjungos Baltijos valstybių okupacijos (Annexion) nepripažįsta“. Pasirašė užs. reik. min. Sov. Sąjungos sk. Legationsrat dr. A. Arnolt.

Prie baltiečių žiniaraščio. Redaktorių daugiausia vietos skiria savo tautai ir valstybei, tik trumpais straipsniais ir trumpom žinutėmis, paliesdamas lietuvių bei latvių tautų gyvenimą. Jis spausdina plk. Viktoro Alksnio straipsnį iš karių laikraščio „Krasnaja Zvezda — Raudonoji žvaigždė“. Pasirodo, kad V. Alksnio tėvas buvo latvių „raudonųjų

to skaitytojo nuomonę gerbiu, bet šiuo atveju su juo nesutinku. Tačiau, kalbant apie „raudonąją įtaką“, kaip leidėjai sako, jų metodai bandant surasti siulo galą, yra tikrai „raudonai nudažyti“, jei jie pradeda tikrinti skaitytojų sąrašus ir telefono abonentų knygas, norėdami sužinoti, ar iš viso toks žmogus egzistuoja. Ką tuo norima apginti ar paneigti?

Perskaičius šį laišką, man neaišku, kokia iš tiesų „Draugo“ linija, kaip leidėjai sako, jų metodai bandant surasti siulo galą, yra tikrai „raudonai nudažyti“, jei jie pradeda tikrinti skaitytojų sąrašus ir telefono abonentų knygas, norėdami sužinoti, ar iš viso toks žmogus egzistuoja. Ką tuo norima apginti ar paneigti?

Gal dėl to „Draugas“ ir turi vyr. redaktore, kurios darbas kaip tik yra laikraštį redaguoti pagal leidėjų „nustatytą liniją“, žinoma, atsižvelgiant į jos, kaip žurnalistės išpareigojimus.

Leonas Narbutis
Lemont, IL

KATALIKŲ BAŽNYČIA: ŽODIS
AKTUALIAIS KLAUSIMAIS

Atkelta iš 4 psl.

Vyskupai paragina kunigus atkreipti daugiau dėmesio į jų parapijose susibūrusius ateitininkus, tačiau drauge tikisi, kad ir ateitininkai neliks abejingi bendruomenės iniciatyvoms.

Pradėtas projektas siekiant suvienodinti Katalikų Bažnyčios Lietuvoje elektroninio pašto adresų sistemą. Katalikų interneto tarnyba pasirengusi padėti įgyvendinti šį projektą. Vyskupai išreiškė pageidavimų geriau susipažinti su siūlomomis galimybėmis. Interneto tarnybos atstovai bus pakviesti į vieną iš nuolatinės tarybos posėdžių, kad plačiau supažindintų su teikiamais pasiūlymais.

Vyskupai buvo informuoti, jog nuo ateinančių mokslo metų Klaipėdos universitete bus suteikta galimybė įsigyti ir gretutinę specialybę. Vyskupai pažymėjo šios iniciatyvos naudingumą, pritardami, jog tai būtų naudinga ir kitose aukštosiose mokyklose,

rengiančiose tikybos mokytojus.

Buvo svarstytas Vyskupo M. Valanciaus blaivystės sąjūdžio prašymas dėl dvasios vadybos paskyrimo. Vyskupai pažymėjo, jog šie paskyrimai yra vietos vyskupų kompetencija.

Kunigas P. Smilgys pasiūlytas Dievo tarnų arkivyskupų M. Reinio, T. Matulionio ir vyskupo V. Borisevičiaus beatifikacijos Lietuvoje postulatoriaus pareigoms, nes iki šiol jas eję vyskupas J. Boruta, jį paskyrus Telsių vyskupu, nebegali atstovauti visoms trimis byloms. Pateiktam pasiūlymui pritarta.

Monsiņoras J. Antanavičius paskirtas Lietuvos katalikų moterų sąjungos kapelionu bei dvasios vadovu Lietuvos akleis ir silpnaregiams, trejų metų kadencijai.

Kitas Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis vyks 2002 metų rugsėjo 22 dieną Kaune.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos sekretoriatas

šaulių brigados generolas, kurį laiką kovojo Latvijoje, tačiau nepavykus raudonajai armijai išsilaikyti Baltijos kraštuose, jis pasitraukė su brigada į Rusiją. 1930 m. Stalinas sušaudė tūkstančius aukštų raudonosios armijos karininkų, jų tarpe ir gen. Alksnį. Manding, sūnus nuėjo tėvo pėdomis, pasiekdamas raudonojoje armijoje pulkininko laipsnį.

Jis labai gerai informuotas Baltijos valstybių reikalu. Karinių dienraštyje surusėjęs latvis apgailestauja, kad Lietuvos vyriausybė susitarė su amerikiečių b-ve, o ne „Lukoil“ imone. Patenkintas jis likusiais rusais Baltijos valstybėse, matydamas stiprų ryšį su Rusija. Jo nuomone, Rusija turi padaryti didelį spaudimą Baltijos valstybėms, eksportuodama naftą per Rusijos uostus. Tuo keliu bus atimtos Baltijos valstybės gražios tranzito pajamos. Taip pat Rusijos Duma privalo veningai priimti rezoliuciją, siekiant atskirti Klaipėdos kraštą nuo Lietuvos. Be to, Rusija

privalo Lietuvą „prispausti prie sienos“, reikalaujama laisvo karių tranzito tarp Karaliaučiaus ir Rusijos. Jis ypač stebi ŠAS (NATO) plėtotę, matydamas Baltijos valstybėse nukreiptą ginklą į Rusijos širdį. Jis nesitiki, kad tą plėtotę galima sulaukyti.

Žiniaraštyje gan plačios vokiškų laikraščių ištraukos iš Baltijos valstybių gyvenimo, tačiau kaip minėjau, pirmas š.m. žiniaraštis daugiausia liečia Estijos ir estų tautos gyvenimą. Gaila, kad žiniaraštis neturi lietuvių bendradarbio. Kiek man žinoma draugijai priklauso dr. J. Norkaitis.

• Balandžio 4 d. Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje buvo surengtas vėlykinis renginys „Eikite pro vartus, eikite...“ Tautinės kultūros centro lektorius A. Žarskus apžvelgė vartų simboliką senovėje lietuvių pasaulėžiūroje ir krikščionybėje. Liaudies dainų atlikėjas A. Morkūnas padainavo senovinių dainų koncertavo pranciškonieškojo jaunimo grupė.

A STAR ALLIANCE MEMBER

Our new Airbus goes by the designation A340. But you can just call it Cloud 9.

There are a number of reasons why our new Airbus A340 is the ultimate in comfort and convenience. Economy Extra, our new class of service, offers its own separate cabin with plenty of room to work or relax. While every seat in all three classes has been newly designed and features an individual video screen. Of course, the sense of well being you'll feel when flying on this sophisticated new aircraft is more than just the result of enhanced comfort, space and amenities. It's also the result of an enhanced quality of service you'll find only on SAS. To find out more call your Travel Agent or SAS at 1-800-221-2350.

www.scandinavian.net

It's Scandinavian

SAS

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Atminimo dienos (Memorial Day) šv. Mišios katalikiškose kapinėse bus aukojamos gegužės 27 d., pirmadienį, 10:30 val. ryto. Šv. Mišias Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse aukos kun. J. Kuzinskas. Mišios taip pat vyks: St. Mary kapinėse Evergreen Parke, St. Boniface kapinėse Čikagoje, Resurrection kapinėse Justice, St. Joseph – River Grove, St. Benedict – Cresswood, All Saints – Des Plaines, Ascensioncatholic – Libertyville, Assumption – Glenwood, Calvary – Evanston, Calvary – Steger, Holy Cross – Calumet City, Holy Sepulchre – Alsip, Maryhill – Niles, Mount Carmel – Hillside, Our lady of Sorrows – Hillside, Queen of Heaven – Hillside, St. Adalbert – Niles, St. Michael The Archangel – Palatine.

Rita Vencloviene, jau mėnesį dirbanti Lietuvoje su naująja „Vaiko vartų į mokslą“ prevencine programa, mums rašo: „Programa einasi puikiai. Šiandien dr. Regina Padleckienė vaikams labai vaizdžiai aiškino apie rukymo sukeltas ligas. Turėjome 'minčių lietu', kodėl nerūkyti, ir sprendėme sukurtas situacijas. Kitą savaitgalį į Vilnių atvyksta ses. Dalia Dapkūnaitė su vyresniaisiais vaikais iš 'Šaltinėlio' beglobių vaikų centro Marijampolėje. Jie sėkmingai eina 'Charakterio ugdymo' programą, todėl juos atveža porai dienų apžiūrėti Vilnių“.

Žemaitės komedijoje „Trys mylimos“ vaidina tik penki aktoriai, tačiau jų charakteriai labai spalvingi ir įsimintini! Komedijos varomasis ratas – samdyto berno Liudviko „štukos“, jis pats – sukčius, apgavikas, gobšuo, iš karto viliojantis tris moteris; turtinga našlė Kyverienė – nors ir gudri, sumani, ne „karštakošė“, tačiau visgi išskystanti prieš berno viliones; vyresnioji Kyverienės duklė Petronėlė – piktumo įsikūnijimas, aptikusi, kad yra apgauti, visą laiką žada apgavikui atkeršyti; jaunesnioji Domicelė – geros širdies, bet neapsisprendusi, – čia pasizadėjusi su apgaviku bernu nors i pasaulio kraštą keliauti, planui nepavykus, akimirksniu persigalvoja ir teka už kito jauniko; Kozeris, turtingas ūkininkas, nors ir stumiamas vesti vyresniąją ūkininkaitę, reikiama momentu pasipriešina širdžiai mielesnei nuotakai. Šie pastebėjimai – tik paprasto skaitytų, dar kartą prisiminusio Žemaitės komedijos turinį, pamastymai. O kaip ši klasikinė veikalas „perskaitys“ režisierė Irena Čiapiaitė su savo aktorių komanda? Čikagos teatro sambūrio „Žaltvykslė“ premjerą „Trys mylimos“ išvysime birželio 9 d., sekmadienį, 3 val.p.p. Jaunimo centre. Bilietus į spektaklį jau galite įsigyti „Seklyčioje“.

Vėliausia „Panorama“ ir filmo „Mindaugas“ antroji dalis bus rodoma Bočių mėnėje, Lemonte, šį penktadienį, gegužės 24 d., 2 val.p.p. Kvietia Lemonto apylinkės socialinių reikalų skyrius.

„Seklyčioje“ gegužės 22 d. 2 val.p.p. trečiadienio popietėje bus rodoma vaizdažuostė „JAV sostinės Washington miesto iškūrimo istorija“. Nors jau ilgai svetingo tieji asmenys gali registruotis, kreipdamiesi į Birutę Bubleienę el. paštu BVBublys@aol.com arba tel. 248-538-4025.

„Ave Marija“! Maldos ir giesmės, skirtos Dangiškajai Motinai Marijai, po Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčios skliautais skambės gegužės 25 d., šeštadienį, po 5 val.v. šv. Mišių. Programą atliks žymūs solistai. Parapijiečiai ir svečiai nuosirdžiai kviečiami dalyvauti.

Čikagos lietuvių fronto bičiulių sambūrio susirinkimas ir bendri pietūs įvyks gegužės 23 d., ketvirtadienį, 1 val.p.p. „Seklycios“ patalpose. Programoje – įvalgos į dabartinį Lietuvos gyvenimą bei kitos aktualijos. Kviečiami bičiuliai ir jų draugai.

Dalia Jurgelevičienė

Dalia Jurgelevičienė – Kauno Politechnikos instituto auklėtinė, tekstilės technologijos inžinierė, tapyti pradėjo tik prieš kelerius metus, jau atvykusi į Ameriką. Daugiausia jos paveiksluose – gėlės, gamtos vaizdai, natūrmortai, peizažai. D. Jurgelevičienė dalyvauja Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos ruošiamoje meno ir kūrybos parodoje, kurios atidarymas vyks gegužės 26 d., sekmadienį, 1 val.p.p. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre. Iš viso čia savo darbus rody 15 mėgėjų ir profesionalių menininkų.

KALENDORIUS

Gegužės 21 d.: Teobaldas, Vaidevutis, Valentinas, Viktorija, Vydmina.

Gegužės 22 d.: Aldona, Eimantas, Elena, Julija, Rita.

Skelbimai

• 27 centai skambinant i Lietuvą, 5,5 cent JAV, 24 val. per para, 7 dienas per savaitę, 6 sekundžių intervalai. Jokių mėnesinių mokesčių. Tikslus apskaičiavimas. Kokybiškiausias ryšys. Paslauga be apgaulės. Kreipkitės vakarais lietuviškai į TRANSPORT atstovą su 8 metų patirtimi tarptautiniuose ryšiuose. Tel. 708-386-0556. TRANSPORT – patikimiausias ryšys su Lietuva bei visu pasauliu!

Paveikslas iš basimojo „Žaltvykslės“ spektaklio „Trys mylimos“ pastatymo. Koziris – Pranciškus Ivinskis, Petronėlė – Violeta Drupaite-Cole.

Rita Šakenienė iš Čikagos ir **Dalia Puškorienė** iš Clevelando iš savo perspektyvos atsakys į klausimą „Kodėl reikalinga JAV Lietuvių bendruomenė?“ Abi kalbėtojos yra įvalgos, patyrusios visuomenininkės, JAV LB Tarybos narės. Jų mintys bus skirtos darbo konferencijai pabaiagai. Konferencija vyks birželio 7-9 dienomis Dainavos jaunimo stovykloje, Manchester, Michigan. Konferencijoje dar yra laisvų vietų. Suinteresuotieji asmenys gali registruotis, kreipdamiesi į Birutę Bubleienę el. paštu BVBublys@aol.com arba tel. 248-538-4025.

„Ave Marija“! Maldos ir giesmės, skirtos Dangiškajai Motinai Marijai, po Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčios skliautais skambės gegužės 25 d., šeštadienį, po 5 val.v. šv. Mišių. Programą atliks žymūs solistai. Parapijiečiai ir svečiai nuosirdžiai kviečiami dalyvauti.

DAR VEIKIA N. AUŠRIENĖS PARODA

Sunku pasakyti, ar menas suartina žmones, bet jų plūstelėjimas į parodų atidarymus pastaruoju metu rodo, kad jie išsiilgę bendravimo ir meno misijų įminimo.

Sužinojus apie dailininkės Noros Aušrienės parodą „Porcelianas“ atidarymą, rengiamą gegužės 10 d., Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, norėjosi vėl pamatyti jos kūrybą, nes keramikė, dalyvaujama „svetimos“ ekspozicijų erdvėse, sulaukdavo gero amerikietiško meno visuomenės įvertinimo. Šiandieninėje dinamiškoje kasdienybėje ir meno srovų įvairovėje ieškodama romantiškų, ramų, prasmingų sustojusio laiko akimirkų, jas ir atradai N. Aušrienės ekspozicijoje. Sales užpildęs porcelianas buvo šviesus, plastiškas su intensyviais spalviniais vidiniais blyksniais arba vieningai į parodos visumą įsiliejantais keliais ornamentuotais ar tekstūra dailintais kūriniams. Tai, kaip atradame parodoje, nėra tik unikalus „daiktai“ mūsų interjerui, bet ir idėjų, svajonių, stiliaus transformacija, išreiškianti estetiką ir funkcionalumą, suteikianti daiktui simbolinę, psichologinę, energetinę ir kultūrinę reikšmę.

Noros kūryboje anksčiau dominavę dviejų dalių kūrinių, derinant ar kontrasto principu jungiant formas ir spalvines plokštumas ar tūrius, dabar tapo vientisesnės formos, parvystinto judesio, kontrastą išgaunant glazūra. Besikeičiantis spalvos naudojimo būdas leidžia šviesiam porcelianui

Laima Krivickienė

SESELIŲ PRANCIŠKIEČIŲ POKYLIS

2002 m. balandžio 27 dieną Šaulių namuose įvyko šaunus seselių pranciškiečių pokylis. Gaila, kad balandžio lietus sutrukdė. Daug svečių dėl blogo oro negalėjo dalyvauti.

Šeštadienis tikrai buvo šaltas, lietingas. Atrodė, kad kažkas buvo smarkiai supykęs ir negalėjo lietaus. Vėjas šaltais bučiniais mus nepailstamai bučiavo.

Tačiau blogas oras mūsų neįveikė ir į Šaulių salę susirinko gražus seselių gerbėjų būrys.

Pokylį pradėjo Evelina Oželienė, pakviesdama Helen Alekną sugiedoti Lietuvos ir Amerikos himnus. Po to Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos chorą, vadovaujamą Algimanto Barnišio, atliko šias dainas: „Mėlynaki Nemunėli“, „Pavasaris gimtinėje“, „Snaudžia malūnas“, „Žemė Lietuvos“ ir „Ave Marija“. Klausėmės solistų, tai – Antanas Lukošius ir Antanas Kybartas. Choras buvo puikus. Su dainomis, mes „skraidėme“ po giminės lau-

Amerikos Lietuvių Taryba kviečia visuomenę teigiamai reaguoti į JAV Senate praeitą penktadienį, gegužės 17 d., priimtą Laisvės sutvirtinimo įstatymą (Freedom Consolidation Act), kuriame yra pasisakoma už NATO plėtrą ir Pabaltijo valstyboms skiriama daugiau kaip 20 mln. dolerių parama. Už įstatymą teigiamai pasisakė net 85 senatoriai, prieš pasisakant tik šešiams. ALTA kviečia visus išsiųsti Senatoriams padėkos laiškus, taip pat laiškus faksu ar elektroniniu paštu (e-mail). Informacija apie tai, kaip tai padaryti, ir pavyzdinių laiškų pavyzdžiai yra pateikti Amerikos Lietuvių Tarybos tiklalapyje www.ALTCenter.org adresu www.ALTCenter.org Prašome pasinaudoti šia proga. Neturintys kompiuterių gali kreiptis į ALTO įstaigą ir informaciją jums bus pristatyta. ALTO įstaigos tel. 773-735-6677, faksas 773-735-3946, el. paštas ALTCenter@aol.com

pražysti savo viduje. Dailininkė nuosekliai kuria meninio porceliano programą, savą, jau lengvai atpažintą stilių. Spalvinguose, postmodernistiniuose plastiniuose paveikluose naudoja koliažo estetiką, postavangardinio meno poetiką. Tokia meno kalba palengvina pokalbį su šiuolaikiniu žiūrovu. Noros darbai ir čia nestokoja pažįstamų, jos kūrybai būdingų ženklų, o pasaulėjautoje tęsiasi viena nenutrūkstama, jautri, trapi jaunystės vizija.

Parodos ekspoziciją kūrusi autorė eksponatus lengvai paskleidė salės erdvėse, naudodama šviesos šrautus, išryškino kiekvieno kūrinio minties, medžiagos ir formos grožį. Autorė, idėjų ir patirties semdamasi iš jų supancio pasaulio, įsiklausanti į savo vidaus balsą, kuria, ieško ir kultivuoja naujas porceliano gamybos technologijas, žadina žiūrinčiojo mintis. Kurlink plaukia Noros kūrybos laivas? Sustingusių, tiksliai apibrėžtų tūrių, grynųjų formų stabilumas netenkina dailininkės, noras išreikšti kaitą, judesį, testinimą juntamas visuose jos darbuose. Stebina kai kuriuose darbuose atsirandantis dužesio, neišsipildymo momentas, lyg nuoroda nujauciant kelionę nauja skulptūriškesne kryptimi.

Dar yra šiek tiek laiko apsilankyti Čiurlionio galerijoje ir pasigrožėti įdomia Noros Aušrienės kūrybos paroda, kuri tęsis iki gegužės 24 d., penktadienio.

Laima Krivickienė

SESELIŲ PRANCIŠKIEČIŲ POKYLIS

kus, „braidėme“ po žalias pievas, „sukomės“ kartu su malūnu, tikrai buvome Lietuvos svečiai.

Po akademinės programos kun. Jaunius Kelpšas sukalbėjo maldą. Tada pradėjome vaizdinti skanių maistų, kuri paruošė „Racine“ kepykla. Maistas buvo labai gardus.

Po vaišių programą tęsėme toliau. Stasė Viščiuvienė paskaitė keletą savo sukurtų eilėraščių: „Mama“, „Baltija“ bei „Ten mūsų tėvyne“.

Buvo prisiminta mirusi seselė Francės of the Providence of God. Apie ją gražiais žodžiais kalbėjo seselė Helen Širvinskis.

Buvome surengę ir mažą loteriją. Anelė Ramanauskienė išlošė gražią mažytę lietuvišką lėlę.

Pabaigoje Sabina Henson padėkojo visiems, kurie prisidėjo savo darbu. Tai Anelė Ramanauskienė, Jonas Vyšniauskas ir kt.

Taip ir užbaigėme šios dienos programą.

Stasė Viščiuvienė

MYLIU ŠI OPEROS VIENETĄ, ČIA TIEK DAUG ENTUZIAZMO

Po sėkmingo „Lucia di Lammermoor“ Čikagos Lietuvių operos spektaklio su dideliu pasisekimu Jaunimo centre nuskambėjo ir pooperinis koncertas, kuriame dalyvavo solistai iš Lietuvos – Irena Zelenkauskaitė, Audrius Rubežius, Arūnas Malikėnas, Liudas Norvaišas, Jonas Valuckas – ir vietinės muzikos meno pajėgos – solistai Genovaitė Bigenytė, Vaclovas Momkus bei Čikagos Lietuvių operos choras (dirigavo operos meno vadovas Alvydas Vasaitis ir koncertmeisterė Gitana Snapkauskaitė). Akompanavo muz. Manigirdas Motekaitis ir Kristina Vilutytė. Koncertą vedė operos režisierius Eligijus Domarkas.

Repertuaras buvo pasirinktas ypač vykusiai, nes ne tik įtiko klausytojams, bet ir leido atlikti atskleisti savo meninę individualybę. Buvo galima just ir subtilią rezisieriaus ranką: visko čia buvo – ir žvaigždžių žibėjimo, ir saikingai panaudoto operetinio vaidybinio elemento. Visa tai atlikti padėjo užmegzti glaudų ryšį su auditorija.

Programoje – harmonizuotos lietuvių liaudies ir originalios lietuvių kompozitorių dainos, operų ir operetų arijos ir chorai. Koncertas prasidėjo chorų iš G. Donizetti „Lucia di Lammermoor“, kur solistas Jonas Valuckas, anot pranešėjo, įsiterpė „su savais žodžiais“, ir baigėsi garsiuoju sekstetu iš to patio veikalo, šiemetinei operos šventei atnešusio gerą užtaisą šlovės.

Pasinaudoję koncerto pertrauka, Jaunimo centro apatinėje salėje, Genovaitė Bigenytei repetuojant puikiosios Normos kavatinos viršūnę, pakalbinome režisierius Eligijus Domarką.

– Ką Jums reiškia atvažiuoti į Čikagos Lietuvių operą? Čia Jus pamėgo ar Jūs ją pamėgote?

– Turbūt ir taip, ir taip. Aš

myliu šį Čikagos Lietuvių operos vienetą, todėl kad čia tiek daug entuziazmo. Miela su šiais žmonėmis dirbti, jie taip nori dainuoti.

– Ar solistus renkatės Jūs, ar Čikagos Lietuvių opera?

– Dažniausiai pageidauja maestro Alvydas Vasaitis, valdybos pirmininkas Vaclovas Momkus. Aš šiuo atveju turiu tik patariamąjį balsą.

– Ar šiuo solistų kompleksu Jūs patenkintas?

– Manychiau, kad šiai operai tai optimaliausias variantas – daininkai geri.

– Ir šiuo sezonu Jūs tikriausiai patenkintas, nes iš klausytojų girdėti vien tik pagyrimai?

– Nebūna taip, kad būčiau patenkintas. O mano jau pastatyta apie 40 spektaklių. Visada ko nors trūksta, visada norisi padaryti geriau. Esu dirbęs Klaipėdoje, Vilniuje, stažuotėje Berlyne, pas prof. Joachimą Hercą stačiau komišką operą, kas man davė daug naudos. Pats esu baigęs Vilniaus ir tuometinę Leningrado (dabar Sankt Peterburgo) konservatoriją.

– Kokį žanrą ar muzikos kryptį mėgstate?

– Esu gilus konservatorius (ne politinė linija). Man visi tie naujadarai svetimi. Pirmasis režisierius paprastai būna pats kompozitorius. Rašydamas jis mato, koks turi būti spektaklis. Režisierius gali tik pasirinkti interpretaciją, bet ir ji turi būti arti autoriaus. Mėgstamiausia man klasika – italai, nors esu statęs ir vokiečių kompozitorių kūrinių.

– Kaip atsitiko, kad jūs – trys broliai Domarkai – tapote muzikais?

– Mūsų tėvas buvo labai muzikalus. Jis dainavo bažnyčios chore, puikiai skambino mandolina. Mes esame žemaičiai iš Plungės. Toks, matyt, buvo likimas. Kada 1949 m. mūsų

šeima buvo įtraukta į sąrašus išvežti į Sibirą, tėvai pabėgo į Klaipėdą. Likom pliki nuogi. Vyresnysis brolis įstojo į Klaipėdos muzikos mokyklą, o po jo – ir mes – jaunesnieji. Visi baigėm po dvi konservatorijas – Vilniaus ir Leningrado, tik broliai baigė dirigavimą, o aš – muzikos režisūrą.

– O kai grįšite į Vilnių kas Jūsų laukia?

– O! Labai įdomus darbas. Ta pati „Lucia di Lammermoor“, tik Trakų pilyje, kur vyks Vilniaus operos vasaros sezonas. Perna ten staciau Vytauto Klovos „Pilėnus“ – be dekoracijų, natūraliam pilies interjere.

– Na, ir kokia buvo žiūrovų reakcija?

– Nepaprasta! Publika buvo tiesiog sužavėta. Šiomet ten rengiu du spektaklius – kartosiu ir „Pilėnus“, kurie taps tradicija Mindaugo kaunavimo dienai. Tik šiemet spektaklis vyks ne birželio 6 d., o birželio 5 d., nes tą dieną prezidentas rengia priėmimą diplomatiniam korpusui, o diplomatai irgi nori šiam renginyje dalyvauti.

– Nuo pat nepriklausomybės pradžios Vilniaus operoje vyko vidinė trintis. Gal teatras pagaliau jau išsivadavo iš savo vidinių problemų? Į Vilnių klausytis operos važiuoja išeiviai, o kas trūkdo, kad į Vilnių, kaip į Rygą, važiuotų ir Europos publika?

– Tarp kitko, Rygos operoje dainuoja daug mūsų dainininkų! Jie kviečiami dainuoti daugelyje pasaulio teatrų. Šiomis dienomis konkursą Vilniaus operos direktoriaus vietai užimti laimėjo geras administratorius Gintautas Kėvišas, gal galų gale išsibrime iš problemų. Jos tikrai mums nusibodo ir kenkė teatrui.

Dėkojame už pokalbį. Iki kito spektaklio Čikagoje. Audronė V. Škiudaitė

Trys broliai Domarkai (iš kairės): Vilniaus operos režisierius Eligijus Domarkas, Klaipėdos muzikinio teatro vadovas ir vyriausiasis dirigentas Stasys Domarkas bei Lietuvos nacionalinio simfoninio orkestro vadovas Juozas Domarkas Trakų pilyje, kur vyksta Vilniaus operos vasaros sezonas. Vladimiro Gulevičiaus (ELTA) nuotr.

ACIŪ UŽ TALKĄ

Vytauto Kernagio koncertas „Mūsų dienos kaip šventė“ jau praityje. Dėl tragiškų rugsėjo 11-osios įvykių New Yorke labdaros koncertą iš rugsėjo 16-osios dienos teko perkelti į balandžio 21 dieną. Kaip žinia, joks renginys neįvyksta vieno žmogaus dėka. Dieviško Kryžiaus Lietuvos benamių paramos fondas dėkoja Vytautui Kernagui specialiai šiai labdaros akcijai iš Lietuvos atvykusiam, gausiai ir koncertą susirinkusiems svečiams, nes jų paramos dėka ne vienas varguolis naktį prisiglaus nakvynės namuose, užuot tūnodamas kur nors patilėje. Dėkojame dr. Jonui Račkauskui, Skirmantei Miglinienei, Ritai ir Arūnui Bieliauskams bei Petriui Petručiui už svečio globą jam viešint Čikagoje. Dėkojame Jaunimo centrui ir Stasiui Vencui. Ačiū Vytui Lauraičiui („American Tra-

vel“) už transatlantinius bilietus rudenį į Jurgitai („Jurgita Travel“) už bilietus pavašarį. Padėka koncerto dieną atėjusiems į talką – Ramintai ir dr. Algirdui Marchertams, Ritonei Rudaitienei, Andrei Biskytei, Onutei Šulaitienei, Mildai Šatienai, dr. Donatui Tījūnėliui, dr. Arui Tījūnėliui, Astai Buračaitėi, Jurgai Staniulytei, Raimondai Turčinskai, Tadui Stomačenkai, Ramūnui Paulauskui ir Sigitui Paulauskai. Ačiū garso operatoriui Arūnui Augustaičiui. Ačiū dail. Rasai Sutkutei paruošusiai scenos dekoraciją, kurių šį kartą nenaudojome, nes Vytautas Kernagis labiau mėgsta nedekoruotą sceną. Tačiau, dėkojame dail. R. Sutkutei niekuomet neatsisakiusiai ateiti į pagalbą, o jos dekoracijas panaudosime kitame renginyje. Ačiū fotografavusiai Rūtai Bražiūnienei, korespondentėms Dijanai Bal-

sevičienai („Draugui“) bei Vairai Ragauskaitėi („Amerikos lietuviui“). Didelė padėka žiniasklaidai už reklamą – „Draugo“ redaktorei Danutei Bindokienei, „Amerikos lietuviui“ redaktoriui Broniui Abručui, Amerikos lietuvių televizijos vadovui Arvydui Renekčiui, radijo laidai „Margutis II“ ir jo vadovei Birutei Jasaitienei. Už bilietų pardavimą dėkojame „Seklyčiai“ (Birutė Jasaitienė ir B. Podienė), Vilmai Inokaitienei bei Gediminui Damašui. Čikagoje netrūksta renginių, tad nuoširdžiai dėkojame parėmusiems Lietuvos vargingiausiai gyvenančius. Dieviško Kryžiaus Lietuvos benamių paramos fondas („Divine Cross Fund for the Homeless“), 419 Weidner Rd., Buffalo Grove, IL 60089, direktorius Lietuvoje – kardinolas Audrys Juozas Bačkis, o JAV – Indrė Tījūnėlienė.